

- ⊕ **Cultura popular:** Santantonades als Ports
- ⊕ **Festes:** Sant Sebastià a Palma
- ⊕ **Gastronomia:** Fires de l'oli

LA GENERALITAT CALCULA QUE ESPANYA DEU 10.000 MLIONS A CATALUNYA

L'OFERTA DE SÁNCHEZ ES LIMITA
A 1.700 MILIONS I UNA PREVISIÓ
D'INVERSIONS DEL 18%

LA DADA D'EN JOE BREW

El consens per a la solució ja existeix entre els catalans

{ Avui, 12 de gener de 2019, **Jordi Cuixart i Jordi Sànchez** fa 453 dies que són a la presó, **Oriol Junqueras i Joaquim Forn** 436 i **Carme Forcadell, Dolors Bassa, Raül Romeva, Josep Rull i Jordi Turull** en fa 326 }

EL MÓN DEL 2019, UNA CARTOGRAFIA D'ALLÒ QUE ÉS BÀSIC

MERCÈ IBARZ

‘Escombrar sota l'estora’, obra de Banksy a Londres, prop del mercat de Camden.

BANKSY

**Deu temes internacionals
marquen l'agenda política
i social en què ens haurem
de moure i sobretot actuar
globalment i local**

Alguns lectors, més dones que homes, recomanaven i fins exigien la setmana passada, en els comentaris a l'article que vaig dedicar al Monòlit masclé que ens aguaita el nom del qual no hauríem de pronunciar ni menys publicar, deien, girar la vista cap a uns altres contextos per parlar d'això nostre. Enllà que fa de mal dir que és això nostre si no és en un sentit de bombolla identitària que no sempre és compartible encara que sí comprensible quan és a punt de començar el judici de l'1 d'octubre, els he fet cas. Miro cap a uns altres contextos, em poso les ulleres internacionals i, vinga, som-hi.

M'ho facilita l'últim informe del Centre Internacional de Documentació de Barcelona (CIDOB), dedicat des de la seva creació el 1973 a la recerca i anàlisi de temes internacionals, una fundació privada i *think tank* independent i plural de reconeguda trajectòria, que ha passat els seus alts i baixos, com

El 2019 es mostraran les cartes d'una partida on hi ha molt en joc: el futur de les institucions de l'ordre internacional, la democràcia, la dignitat i també els drets socials i laborals que moltes societats consideraven adquirits o es donaven per descomptats

tot allò que dura i vol durar, que continua fent la seva feina, que és bàsicament fer pensar per tal d'actuar.

L'informe és una reflexió col·lectiva, '**El món el 2019: deu temes que marcaran l'agenda global**'. El signa Eduard Soler i Lecha, investigador sènior de trenta-nou anys, en nom dels trenta-sis investigadors més que hi ha contribuït. Engega així:

«**El 2019** es mostraran les cartes d'una partida on hi ha molt en joc: el futur de les institucions de l'ordre internacional, la democràcia, la dignitat i també els drets socials i laborals que moltes societats consideraven adquirits o es donaven per descomptats. Veurem com de potent és l'ofensiva per erosionar aquests principis però també com d'àgil i creativa és la capacitat de resistència. En aquesta pugna sorgiran oportunitats. Són vells combats però amb protagonistes renovats i noves idees. Serà una partida a diversos nivells: entre les principals potències, entre diferents concepcions de l'ordre internacional i també entre diferents idees de societat. Aquest tercer xoc adquirirà més rellevància si, davant de tots aquells que propugnen el replegament, la mà dura i el mirar per un mateix, es consoliden formes de resistència positiva, entre els protagonistes de les quals trobarem el feminisme com a gran força transformadora, l'activisme digital i uns espais urbans orgullosos de les seves societats obertes, diverses i connectades. La partida no acabarà el 2019 però sí que serà un moment de presa de posicions, de definició d'aliances i estratègies. La rellevància d'aquest any no vindrà determinada pel resultat final d'aquest enfrontament sinó per la constatació que el que està en joc són elements bàsics del progrés global. El 2019 tornem al que és bàsic.»

Els deu temes que marcaran l'any al planeta són els següents, que em limito a destacar i a remarcar-ne les síntesis que en fa l'informe:

1. Les regles del joc: multilateralisme i polaritat: la tensió entre la Xina i els Estats Units. «Així mateix, serà un any en què sabrem si aquesta és una partida en la qual hi ha només dos jugadors rellevants —avançant, així, cap a una nova dinàmica bipolar però amb regles obsoletes— o si la resta de jugadors decideixen fer un gir i jugar el seu propi joc. [...] En altres paraules, si accepten que hi haurà partides simultànies o, cosa que és el mateix, que davant l'absència de consensos globals podrien donar peu a acords d'abast regional o interregional. Si aquesta és l'opció, s'enfrontaran a un problema afegit: la rivalitat entre potències regionals —sovint en clau ideològica— que ja està prenent com a ostatges moltes organitzacions.»

2. Preparats (o no) per a la propera crisi econòmica: «Mentre esperem un nou xoc, el que sí que se seguirà notant durant el 2019 són els estralls de la crisi anterior en forma de

Veurem com de potent és l'ofensiva per erosionar aquests principis però també com d'àgil i creativa és la capacitat de resistència. En aquesta pugna sorgiran oportunitats. Són vells combats però amb protagonistes renovats i noves idees

desigualtats creixents, amb derivades territorials i generacionals cada vegada més visibles. En altres paraules, si de la crisi del 2008 només s'han abordat parcialment algunes de les causes, la gestió de les seves conseqüències seguirà sent un assumpte pendent. Per això, quan es produeixi una nova crisi es plantejarà el dubte de si realment és alguna cosa nova o la prova fefaent que l'anterior mai es va arribar a superar.»

3. Entre l'economia de plataforma i l'oligopoli digital. «Precisament perquè el debat social sobre aquest fenomen s'intensificarà, desviarà l'atenció d'un altre fenomen econòmic (i social) tant o més rellevant: l'hegemonia d'un grup molt reduït d'empreses digitals i el creixent divorci entre capital i treball. Actualment, les cinc principals empreses del món en capitalització borsària són dins d'aquesta categoria: Apple, Amazon, Alphabet, Microsoft i Facebook. Cap d'aquestes companyies és entre les que ocupen més treballadors del món però, en canvi, sí que són a l'avantguarda del que subreptíciament anomenen *optimització fiscal*. Una altra dada rellevant: el 2018, Jeff Bezos, el fundador d'Amazon, es va convertir en la persona més rica del món, i Netflix va superar Disney com a principal companyia audiovisual. 2019 serà un any de nous rècords que il·lustraran tant la força de l'economia digital com els riscos d'una deriva oligopòlica.»

4. Democràcia, retrocessos globals i resistència: «Les protestes emancipadores que van recórrer mig món el 2011 han anat arribant a una fase de replegament. Serà el 2019 un punt d'inflexió? Al llarg del 2018 hem constatat la renovada força del feminisme o el treball de coordinació entre ciutats que, en algunes matèries com el clima o la immigració, han arribat a desafiar els seus respectius governs. Com més força adquireixin els moviments regressius, més dinamisme i amplitud adquirirà una resistència que no s'accontentarà a defensar l'*statu quo* antesinó que plantejarà una nova agenda democràtica. El treball en xarxa i la combinació entre mecanismes tradicionals de mobilització social i noves tecnologies marcarà l'avanç en la consecució d'aquesta agenda.»

5. Realitats paral·leles, crisi de confiança i combat digital: «La politització i les figures carismàtiques, combinades amb missatges positius i noves representacions –generacionals, de gènere, de classe i d'identitat– poden ser la millor basa per plantar cara a processos de replegament. Ho vam veure en les *mid-term elections* de novembre del 2018 als Estats Units. Les eleccions al Parlament Europeu del 2019 podrien ser un segon laboratori per a la formulació d'alternatives en positiu i, potser, un punt d'inflexió pel que fa a participació electoral si es plantejessin en aquests termes.»

6. Normalització del conflicte (i de les violències): «Només quan les víctimes aconsegueixin fer-se visibles i properes, cosa per a la qual necessitaran col·laboració internacional, es

La rellevància d'aquest any no vindrà determinada pel resultat final d'aquest enfrontament sinó per la constatació que el que està en joc són elements bàsics del progrés global. El 2019 tornem al que és bàsic

Murs invisibles també són els que segreguen barris d'una mateixa ciutat pel que fa a nivells d'educació, salut, infraestructures o equipaments

recuperarà l'atenció de l'opinió pública i dels dirigents globals. Es tracta d'una carrera de fons, tal com estan demostrant les campanyes de sensibilització respecte als rohingyes, la guerra al Iemen o la violència contra les dones en tot tipus de contextos. En aquest sentit, una de les novetats del 2019 és que, en les discussions globals sobre violències, l'Amèrica Llatina, i molt en concret l'Amèrica Central, ocuparan un lloc més destacat que en el passat. Les caravanes de migrants que van sortir de Guatemala, Hondures i El Salvador la tardor del 2018 han suposat un recordatori dels altíssims nivells de violència que pateixen moltes societats llatinoamericanes.»

7. Voluntat de frontera: murs físics i simbòlics: «Augmenta la distància entre aquells espais que generen riquesa, atrauen talent i inversió, i aquells que es queden al marge de les dinàmiques de creixement i que, fins i tot, es despoblen. Augmenta així la fragmentació de comunitats polítiques amb forts impactes electorals tal com s'ha vist ja als Estats Units i a molts països europeus. Murs invisibles també són els que segreguen barris d'una mateixa ciutat pel que fa a nivells d'educació, salut, infraestructures o equipaments. Es demostrarà que les fronteres no han de ser ni físiques ni polítiques per adquirir significat.»

8. Brexit enquistat: «El 2019 hauria de ser un any d'introspecció; moment d'avaluar els riscos i les conseqüències de les decisions preses des del 2016. És molt difícil, per no dir impossible, que cap dels protagonistes d'aquest episodi emergeixi com a guanyador. Més aviat es tractarà de fer recompte de les pèrdues. [...] En el cas d'Irlanda, està en joc que el desenllaç final no alteri els equilibris que van permetre enterrar un conflicte, el d'Irlanda del Nord, que es va perllongar durant dècades i es va saldar amb més de 3.000 morts.»

9. El Brasil: fractura amb reverberacions globals: «El viratge polític del Brasil adquirirà rellevància global com a reverberació de la visió *trumpista* del món, i especialment si obre una nova via d'atac al multilateralisme. En tot cas, serà a Llatinoamèrica on aquest gir polític brasiler tindrà major impacte.»

10. L'Iran: abast i conseqüències de les sancions: «Encara que la Xina i els Estats Units siguin els jugadors amb les cartes més potents, no s'han de passar per alt altres rivalitats. [...] La tensió entre l'Iran i els Estats Units serà, per tant, l'altre focus d'atenció d'aquesta llarga competició. Les amenaces i les provocacions que es profereixin seran un dels grans factors determinants de l'agenda global. Les apostes poden pujar i la transcendència d'aquesta partida s'ampliarà si el pols no és solament entre Washington i Teheran sinó més aviat entre la Casa Blanca i la resta de jugadors. Rússia, la Unió Europea, la Xina i la resta de grans economies asiàtiques han fet apostes importants i no s'accontentaran a ser simples espectadors en aquest duel.»

LES TRES TRAMPES DE SÁNCHEZ PER A ACONSEGUIR EL SÍ AL PRESSUPOST

PERE MARTÍ

Sánchez no fa cap gest, es limita a complir la llei. ACN

El conflicte català no és un problema de diners i prou sinó un problema polític que requereix respostes polítiques * El País Valencià i Catalunya acorden de fer pinya davant la PAC i la crisi citrícola *** Trobades les restes de tres republicans a la fossa de Lluçmajor**

TEMA DEL DIA

Txistera. Si no hi ha cap novetat de darrera hora, Pedro Sánchez presentarà demà la seva proposta estrella per a aconseguir que ERC i el PDECat donin suport al pressupost de l'estat aprovat avui pel consell de ministres espanyol. L'oferta consisteix a complir la disposició addicional tercera de l'estatut del 2006, que preveia que Catalunya havia de rebre en inversió estatal l'equivalent del seu percentatge del PIB, que és del 19,2%, durant els set anys posteriors a l'aprovació del text. No s'ha complert mai. De dins la txistera, el president del govern espanyol també en traurà 1.700 milions més, entre els quals hi ha diverses partides, com els 150 milions d'euros per als Mossos. La proposta, que

serà venuda com un una nova pluja de milions, té tres trampes:

—Tant el compliment de la disposició addicional tercera de l'estatut com el finançament dels Mossos es van acordar a la reunió de la comissió mixta d'Afers Econòmics i Fiscals (CMAEF) Generalitat-estat el passat 25 de setembre a Madrid, a la qual va assistir per part catalana el vice-president Pere Aragonès. Als acords, que es poden consultar en la nota de premsa que va fer el Ministeri d'Hisenda, ja hi figura el compliment de la disposició addicional tercera de l'estatut del 2006 per als exercicis 2019, 2020, 2021 i 2022 i la dotació de 150 milions d'euros per als Mossos. Per tant, d'entrada, no és cap proposta nova.

El conflicte català no és un problema de diners i prou sinó un problema polític que requereix respostes polítiques

L'amenaça de Vox, feta en boca d'un partit que va avalar l'aplicació de l'article 155 té molt poca eficàcia sobre els partits independentistes, que tenen els seus dirigents empresonats i exiliats

—Amb aquesta proposta, Sánchez no fa cap gest, es limita a complir la llei. La famosa sentència del Tribunal Constitucional espanyol sobre l'estatut, l'any 2010, va tombar el caràcter obligatori de la disposició i va limitar l'abast de l'article a un caràcter orientatiu. Però un govern que demana als independentistes que compleixin les lleis no pot deixar de complir l'estatut, que és una llei orgànica. És un deute, no pas un gest, que a més no obliga futurs governs. A tot estirar, Sánchez acabarà la legislatura l'any que ve, a començament del 2020, si aconsegueix aprovar el pressupost.

—Pel que fa al relat, no és cert que si ERC i el PDECat no donen suport al pressupost, caigui el govern del PSOE i pugi el tripartit PP-Ciutadans-Vox. La

portaveu de l'executiu espanyol, Isabel Celaá, ha presentat els comptes com 'el millor antídoto contra Vox', gairebé com si tinguessin propietats miraculoses. És cert que Sánchez queda debilitat si no els aprova, però pot prorrogar-los i arribar pràcticament fins al final de la legislatura. Aquest argument es fa servir només per crear un clima de por que faci créixer la pressió sobre ERC i el PDECat. Però aquesta amenaça feta en boca d'un partit que va avalar l'aplicació de l'article 155 té molt poca eficàcia sobre els partits independentistes, que tenen els seus dirigents empresonats i exiliats.

L'oferta té un vici d'origen, que és que el conflicte català no és un problema de diners i prou, sinó un problema polític que requereix solucions polítiques, no pas la propina d'un pressupost. La proposta és tan insuficient, que Sánchez sembla que cerqui el no dels independentistes per a anar a les eleccions espanyoles acusant-los d'haver boicotat un govern de progrés a Espanya. I potser algú s'ho creu, també, dins les files de l'independentisme.

MÉS QÜESTIONS

Els jutges denuncien un assetjament 'inadmissible' a la instructora del cas Zaplana. Els jutges destinats als jutjats d'instrucció de València han emès un comunicat en què expressen la profunda preocupació per l'"inadmissible assetjament" al qual és sotmesa la titular d'Instrucció 8, que dirigeix el cas en què s'investiga l'ex-president de la Generalitat i ex-ministre Eduardo Zaplana, empresonat des del 24 de maig. Segons que detallen en el text, les decisions adoptades per la jutgessa instructora relatives a la privació de llibertat de Zaplana han tingut el suport de la Fiscalia Anticorrupció i han estat avalades per l'Audiència Provincial de València. La jutgessa ha rebutjat quatre vegades de posar en llibertat Zaplana, malalt de leucèmia de fa anys i ingressat des del 18 de desembre a l'Hospital la Fe de València, on va ser traslladat des de la presó de Picassent. En un comunicat

remès pel Tribunal Superior de Justícia, la junta diu que aquest assetjament 'sense precedents' també ha comportat 'la publicació d'aspectes de la vida privada de la magistrada que pertanyen a la seva més estricta intimitat, amenaces més o menys vetllades, desqualificacions i insults de tota mena'. 'Actuacions inadmissibles que, a més d'excedir els límits de la crítica raonable de les resolucions judicials, menyspreen la independència judicial i, sobretot, desconeixen el principi d'igualtat davant la llei', afegeixen.

El País Valencià i Catalunya acorden de fer pinya davant la PAC i la crisi citrícola. El País Valencià i Catalunya defensaran els interessos comuns amb 'visió mediterrània' en matèria agrícola i pesquera davant les reformes previstes de la política agrària comuna (PAC) i en el model de gestió de la pesca d'arrossegament. Ho han acordat la consellera d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural, Elena Cebrián, i la seva homòloga a Catalunya, Teresa Jordà, que s'han reunit a València per abordar polítiques, iniciatives i preocupacions 'comunes, en una trobada que ambdues han qualificat de constructiva i extremadament productiva'. Han tractat diversos temes, com la nova PAC, els avenços en la pesca i també qüestions relacionades amb la sanitat agrària, arran de les alertes fitosanitàries i els acords comercials que, al seu entendre, han de ser 'sensibles a la nostra manera de produir'. Pel que fa a la crisi citrícola, les conselleres s'han compromès a demanar al Ministeri d'Agricultura espanyol que vetlli per la producció de cítrics amb motiu de l'actual crisi de preus. Concretament, li exigiran que activi mesures com ara elaborar estudis i informes d'avaluació d'impacte econòmic, la possibilitat d'activar una clàusula de salvaguarda i mesures compensatòries a llauradors i productors, a més de mantenir i reforçar el control i la vigilància dels productes.

Trobades les restes de tres republicans a la fossa de Lluçmajor. Els arqueòlegs

Trobades les restes de tres republicans a la fossa de Lluçmajor. E.P.

que dimarts van començar l'exhumació a la fossa del cementiri de Lluçmajor ja han trobat les restes de tres dels quatre republicans assassinats el 1936 i enterrats en aquest indret. La Conselleria de Cultura, Participació i Esports ha informat que en tots tres casos, la ubicació i les característiques de les restes humanes trobades –que presenten trets recollides en el procés judicial obert sobre el cas. Sense proves més precises, els arqueòlegs creuen que han trobat els cossos de Macià Salvà, un obrer del Coll d'en Rabassa assassinat per franquistes a 32 anys, i Antoni Oliver, un altre represaliat de Pollença. El tercer cadàver descobert, que encara no s'ha extret del tot, sembla que és el de Miquel Martorell, un pagès de Bunyola víctima de la repressió. Les tasques continuaran a la recerca de Sebastià Vidal, un guàrdia civil retirat de Santanyí a qui van assassinar a 52 anys i el cadàver del

qual va ser trobat al costat del de Macià Salvà. La del cementiri de Lluçmajor és la dotzena fossa on se cerquen restes de republicans víctimes de la repressió franquista.

Els sindicats andorrans tornen dimecres al carrer contra les reformes del govern. El Sindicat de l'Ensenyament Públic (SEP) ha acordat en assemblea general extraordinària de convocar una mobilització dimecres vinent, 16 de gener, al vespre, en contra de les noves mesures socials i laborals del govern andorrà. Concretament, la protesta és motivada per la reforma de la Fjfunció pública, que serà debatuda al Consell General l'endemà de la manifestació. És la segona mobilització que es fa al país en poc temps: l'anterior va ser el 17 de desembre, en contra de la reforma laboral, i va aplegar unes mil persones. Diversos sindicats, com el Sindicat de Personal Adscrits a l'Administració General

(Sipaag) i la Unió Sindical d'Andorra (USdA), han donat suport a la convocatòria. Fins i tot, la USdA ha demanat als afiliats que assisteixin a la concentració vestits de negre i amb una espelma o un ciri, 'perquè enterrarem la democràcia i la classe mitjana andorrana', diu en un comunicat.

LA XIFRA

403.008 visitants va tenir el complex termo-lúdic andorrà de Caldea l'any passat, una xifra lleugerament superior a la del 2017, que va ser de 400.965. Responsables del centre termal diuen que hi ha hagut una millora dels ingressos i que l'exercici s'ha tancat amb un resultat d'explotació que s'acosta als 3,5 milions d'euros.

TAL DIA COM AVUI

L'11 de gener del 630, Mahoma va entrar a la Meca amb 2.000 seguidors i va proclamar la Ka'ba com la Casa de Déu.

Un document de la Generalitat calcula que el deute de l'estat espanyol amb Catalunya és gairebé de 10.000 milions

Deute La xifra aglutina el deute específic amb la Generalitat (5.235,2) i els diners que l'estat deu a cada comunitat autònoma (4.567) en conceptes comuns

REDACCIÓ

Un document del Departament d'Economia de la Generalitat, al qual ha tingut accés VilaWeb, calcula que el deute de l'estat espanyol amb Catalunya és de 9.802,2 milions d'euros. La xifra aglutina el deute específic amb la Generalitat (5.235,2 milions) i els diners que l'estat deu a cada comunitat autònoma (4.567 milions).

El govern espanyol vol seduir els partits independentistes amb la simple inclusió dels diners corresponents a la disposició addicional tercera de l'estatut al pressupost perquè s'executi. És a dir, complint un acord validat fa tretze anys. Però aquests diners sumen, en total, 3.710 milions. Una xifra que és poc més d'un terç del deute total i que no és cap concessió, sinó l'execució de l'estatut d'autonomia.

Greuges específics de Catalunya

La Generalitat divideix aquests 5.235,2 milions en dues parts: els incompliments dels acords (4.398 milions) i les insuficiències (837,2 milions). En els incompliments, s'hi inclouen les inversions previstes a la disposició addicional tercera de l'estatut de l'any 2008 (759 milions) i del període 2009-2013 (2.951 milions), a més dels fons que s'havien de destinar al finançament dels Mossos d'Esquadra (688 milions). A l'apartat d'insuficiències, hi ha diverses parts. La més gran, de 817,9 milions, consisteix en uns ingressos que la Generalitat ha deixat de percebre per la suspensió de diversos im-

postos per part del Tribunal Constitucional espanyol.

Aquests últims anys, el govern ha denunciat reiteradament els incompliments de la Moncloa amb els compromisos adquirits. Els diners de la disposició addicional tercera no s'han abonat, i ara l'executiu espanyol els ha inclòs al projecte de pressupost. L'argument que ha brandat el govern de Pedro Sánchez és que els partits independentistes han d'aprovar els comptes al congrés espanyol perquè s'hi inclouen aquestes inversions previstes i, per tant, són beneficiosos per Catalunya. Però això no és cap concessió, sinó el compliment d'un acord que fa anys que es menysté.

Greuges del conjunt de comunitats

El document de la Generalitat també resumeix el deute del govern espanyol amb cada comunitat autònoma per conceptes compartits, que és de 4.567 milions. La xifra més alta correspon a la llei de dependència, uns 3.238,2 milions que han hagut d'assumir les comunitats autònomes. També hi ha partides com l'impacte pel canvi de gestió de l'IVA (411,8 milions) i l'augment dels salaris acordats pel govern espanyol (404,5 milions), a més d'altres menors.

En aquest deute conjunt, també s'hi inclouen la disminució de les transferències finalistes en el període 2010-2017, que representen 334,3 milions. És un deute que correspon a programes d'educació (115 milions), d'atenció a la immigració des del 2012 (15,6 milions), de polítiques d'ocupació (131,5 milions), d'agricultura (63 milions) i de salut (9,2 milions). ■

El document de la Generalitat també resumeix el deute del govern espanyol amb cada comunitat autònoma.

Les dades són clares: el consens per a la solució ja hi és, entre els catalans

La dada L'analista Joe Brew indica que més de tres quartes parts són favorables a l'autodeterminació i més de tres quartes parts s'oposen a la constitució espanyola

JOE BREW

Totes les parts de la crisi de Catalunya coincideixen que Espanya s'enfronta a una crisi constitucional. I per més que la causa propera d'aquesta crisi sigui que la ciutadania catalana va desobeir el govern espanyol respecte al referèndum d'autodeterminació l'octubre del 2017, la causa distant (és a dir, 'la causa de la causa') d'aquesta desobediència col·lectiva és que a Catalunya es percep la constitució espanyola com a il·legítima i hi ha un ampli desig d'autodeterminació.

En unes altres paraules, el referèndum 'il·legal' organitzat pel govern català l'octubre de l'any passat es va fer perquè la norma que prohibia aquell referèndum –

la constitució espanyola – no rep prou suport per a garantir-ne un compliment ampli a Catalunya. El suport a la constitució espanyola és baix entre els catalans, i el suport a l'autodeterminació catalana és alt.

Com de baix? Com d'alt? Vegem-ho.

LES PREGUNTES

Quin suport té la constitució de 1978 a Espanya i a Catalunya?

Quin suport té l'autodeterminació entre catalans i espanyols?

LES DADES

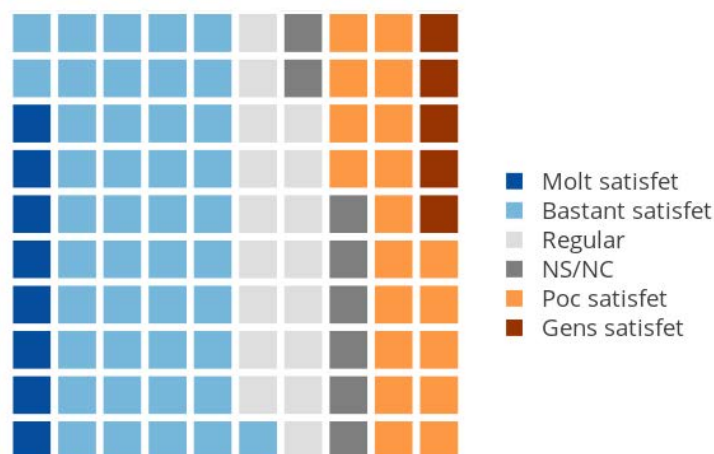
Farem servir les dades més recents del Baròmetre de l'Opinió Pública del Centre d'Estudis d'Opinió (CEO) de Catalunya i del Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS) d'Espanya.

Milers de persones amb les mans alçades a la vaga del 3 d'octubre, que va reunir gent de diferents ideologies polítiques. ALBERT SALAMÉ

Nivell de satisfacció amb la Constitució Espanyola

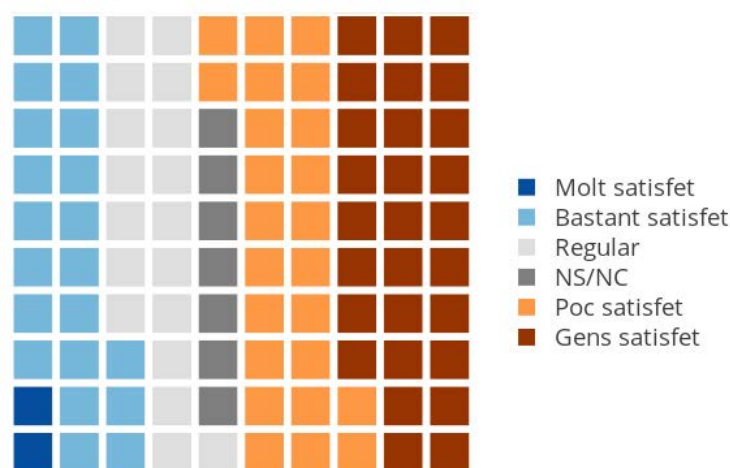
Espanya, sense incloure Catalunya

1 Dades del CIS, Setembre 2018.
Joe Brew | @joethebrew | www.vilaweb.cat.

Nivell de satisfacció amb la Constitució Espanyola

Catalunya

2 Dades del CIS, Setembre 2018.
Joe Brew | @joethebrew | www.vilaweb.cat.

Satisfacció amb la
constitució a Espanya

Fora del Principat, el percentatge de ciutadans de l'estat que estan 'satisfets' o 'molt satisfets' amb la constitució espanyola és majoria absoluta (51,8%). La minoria insatisfeta (la suma de 'no satisfet' i 'no satisfet en absolut') és només del 23,4%. És a dir, a l'estat espanyol, els 'satisfets' superen els 'insatisfets' per un marge superior a 2 a 1. (Gràfic 1)

Atès aquest alt grau de satisfacció, les reformes serioses són poc probables en un futur pròxim.

Insatisfacció amb la
constitució al Principat

Si ens fixem només en el Principat, sorgeix el patró contrari. Només un 1,75% està 'molt satisfet' amb la constitució, menys d'una quarta part de la taxa d'alta satisfacció a la resta de l'estat espanyol. I la suma del grup

de 'molt satisfet' i 'satisfet' només puja al 22,55%.

El percentatge de catalans que no estan satisfets amb la constitució espanyola és més del doble: un 52,1%. El 24,3% dels catalans no està satisfet, i el 27,8% no ho està 'completament'. (Gràfic 2)

Variació de la satisfacció
amb la constitució
espanyola en altres
comunitats autònomes

De les disset comunitats au-

tònomes, Catalunya té la taxa de descontentament més alta, superior al 50%. Però hi ha dues comunitats més on la insatisfacció és superior a la satisfacció: al País Basc, el 41,6% no està satisfet amb la constitució espanyola, per un 32,9% de satisfets; i a Navarra, el 39% no està satisfet amb la constitució, mentre que el 31,7% sí que ho està. (Gràfic 3)

Gran oposició a
l'autodeterminació a
Espanya

En una enquesta de l'octubre del 2018, als ciutadans de l'estat espanyol els proposaven cinc opcions sobre les preferències pel que feia a l'organització territorial: (i) un estat centralitzat sense autonomia per a les regions, (ii) un estat amb menys autonomia que no pas l'actual statu quo, (iii) mantenir l'estatu quo, (iv) més autonomia per a les regions, (v) la possibilitat que les regions esdevinguessin independents.

La majoria dels ciutadans de l'estat espanyol no principatins (76,4%) volen mantenir l'estatus actual (41,6%) o disminuir l'autonomia (34,8). Un 22,5% vol un estat centralitzat sense autonomia per a les regions. I només el 5% està a favor de concedir l'autodeterminació a les regions. (Gràfic 4)

El consens sobre
l'autodeterminació a
Catalunya

Només el 19,1% dels catalans pensa que Catalunya no té pas el dret de fer un referèndum d'autodeterminació, mentre que el 68,4% pensa que sí que el té. Eliminant aquells que

no responen a la pregunta, el 78,2% dels catalans pensa que Catalunya té el dret de fer un referèndum d'autodeterminació. (Gràfic 5)

REFLEXIÓ QUALITATIVA

La 'fractura social' i les seves causes

Una acusació comuna del dret polític a Catalunya és que la voluntat d'autodeterminació ha causat una 'fractura social' sense precedents. Però la suposada causa d'aquesta fractura social –l'autodeterminació– té el suport d'una gran majoria de catalans, inclosos molts que s'oposen a la independència. Només el 19% dels catalans pensa que Catalunya no té dret d'autodeterminació. Fins i tot, en partits fermament nacionalistes com Ciutadans i el PP, hi ha minories importants que pensen que Catalunya té el dret d'autodeterminació (35,4% i 20,8%, respectivament). (Gràfic 6)

D'altra banda, en un hipotètic referèndum sobre la constitució espanyola, només el 17,4% dels catalans diu que votaria sí. Fins i tot, si eliminem el 25,6% que no respon, el percentatge que votaria sí seria només del 23,4% (el no seria del 76,6%). (Gràfic 7)

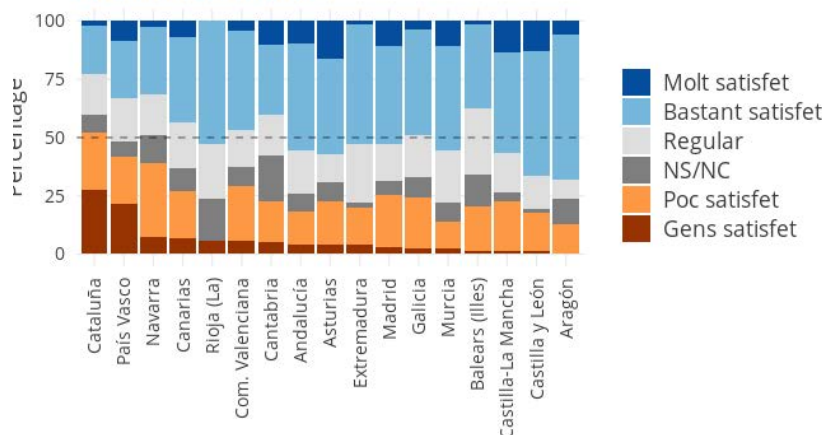
Potser la fractura social no es deu al desig d'autodeterminació, sinó a una constitució que té el suport de menys d'un de cada cinc catalans.

CONCLUSIÓ: L'AMPLI CONSENS

Pedro Sánchez ha dit que la crisi catalana 'durarà anys', perquè una solució requeriria una 'àmplia majoria social

Nivell de satisfacció amb la Constitució Espanyola

Per comunitat autònoma

3

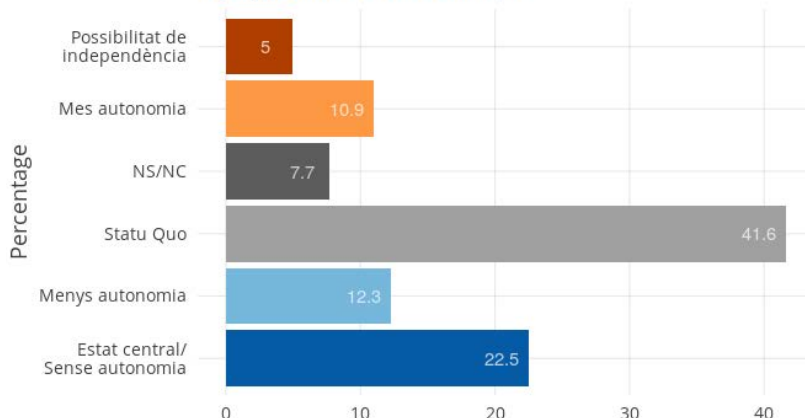
CCAA

Dades del CIS, Setembre 2018.

Elaboració del gràfic: Joe Brew | @joethebrew | www.vilaweb.cat.

Preferències sobre organització territorial

Espanya, sense incloure Catalunya

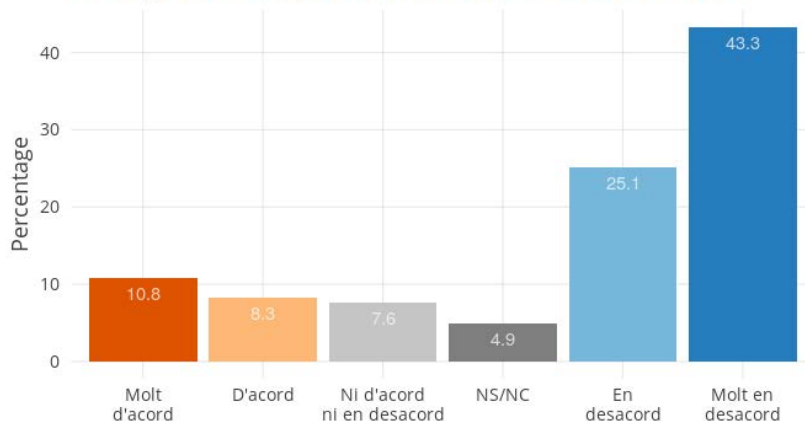
4

Dades del CIS, Octubre 2018.

Joe Brew | @joethebrew | www.vilaweb.cat.

Grau d'acord amb la frase següent

"Catalunya no té el dret de celebrar un referèndum d'autodeterminació"

5

Dades del Baròmetre d'Opinió Pública, 2018, 2 ronda.
Gràfic de Joe Brew | @joethebrew | www.vilaweb.cat.

que ara mateix no hi és, a Catalunya'.

Però les dades són clares. Els catalans ja comparteixen un ampli consens: més de tres quarts parts estan a favor de l'exercici del dret de l'autodeterminació i més de tres quarts parts s'oposen a la constitució espanyola que els impedeix d'exercir aquest dret.

És estrany que en molts sectors polítics, el 78% de consens a favor d'un referèndum d'autodeterminació es consideri 'insuficient', però que el 23% de consens a favor de la constitució es consideri suficient per a la governança continuada de Catalunya. També és estrany que els partits polítics i els polítics dominants espanyols continuïn tractant l'àmplia voluntat dels catalans d'autodeterminació com una qüestió del dret penal, en comptes d'una qüestió política. Mentre una àmplia majoria dels catalans sigui favorable a l'autodeterminació, continuaran escollint polítics que la persegueixen (dins o fora de la llei espanyola). I mentre la majoria dels catalans s'oposi a la constitució espanyola, continuaran elegint polítics que creïn lleis que se'n situïn fora.

Una solució política a la crisi catalana requereix el reconeixement de les tres veritats següents:

1. Ja hi ha un ampli consens a favor de l'autodeterminació entre els catalans.
2. La causa principal de la crisi actual no és un desacord entre els catalans, sinó la prohibició d'Espanya d'aquest consens ampli.
3. Governar un territori on menys d'una quarta part dels

El senyor Sánchez l'encerta quan diu que la crisi durarà anys, si Espanya és políticament incapaç d'acceptar un referèndum

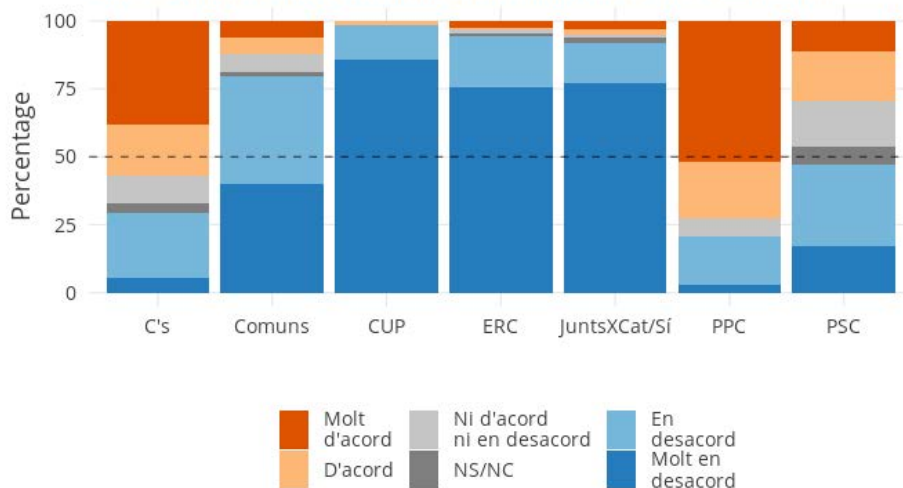
habitants aprovi les 'regles del joc' (la constitució espanyola) és simplement insostenible, i probablement portarà a noves polítiques 'il·legals' votades i aprovades pels dirigents catalans.

El senyor Sánchez l'encerta quan diu que la crisi durarà anys, si Espanya és políticament incapaç d'acceptar un

referèndum independent a Catalunya. Però una crisi perllongada no és ni necessària ni inevitable. El consens per a la solució ja hi és, entre els catalans. Fingir que aquest consens no existeix, o descriure la crisi política com un 'conflicte entre catalans', reflecteix la ignorància de la realitat. O el desig de retorçar-la. ■

Grau d'acord amb la frase següent

"Catalunya no té el dret de celebrar un referèndum d'autodeterminació"

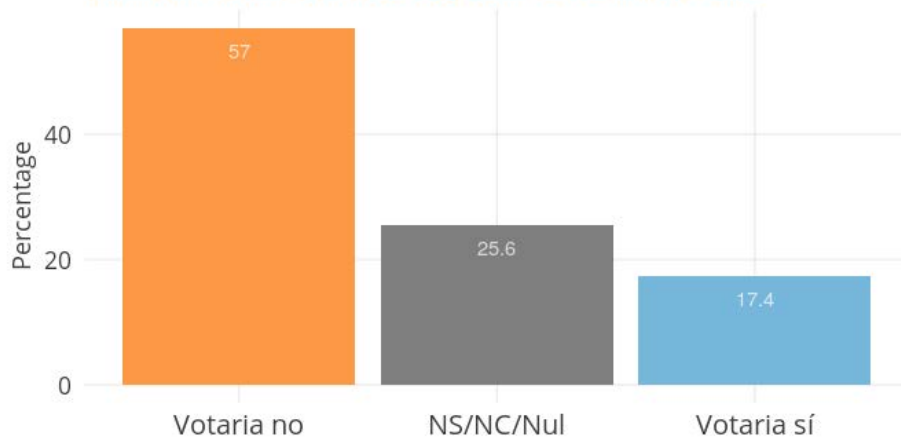

6

Dades del Baròmetre d'Opinió Pública, 2018, 2a ronda.
Gràfic de Joe Brew | @joethebrew | www.vilaweb.cat.

Suport de la constitució espanyola entre catalans

Si es tornés a celebrar un referèndum per decidir sobre l'actual Constitució espanyola aprovada el 1978, tal com és ara, vostè què faria?

7

Dades del Baròmetre d'Opinió Pública, 3a onada 2018.
Mostra: 1500 residents de Catalunya amb ciutadania espanyola.
Elaboració del gràfic: Joe Brew | @joethebrew | www.vilaweb.cat.

Sud-àfrica posa contra les cordes el camp valencià

Taronges L'acord de lliure comerç ha causat pèrdues milionàries i ha portat a la presència massiva de fruita procedent de tercers països

El sector es troba en una cruïlla d'ençà el 2016. E.P.

SEDA HAKOBYAN | ALEXANDRE SOLANO

Un dels productes més importants i característics del País Valencià són els cítrics, principalment les taronges i les mandarines. També és un sector clau de l'economia valenciana: representa el 8% del total d'exportacions, cosa que converteix el territori en el primer exportador de cítrics del món.

Però el sector es troba en una cruïlla d'ençà que el 2016

es va aprovar l'acord de lliure comerç entre la Unió Europea i Sud-àfrica. Aquesta temporada, les pèrdues han estat gairebé de noranta milions d'euros. Però no sembla pas que ni l'estat espanyol ni la Unió Europea vulguin corregir aquesta situació.

Un acord que ha capgirat el sector

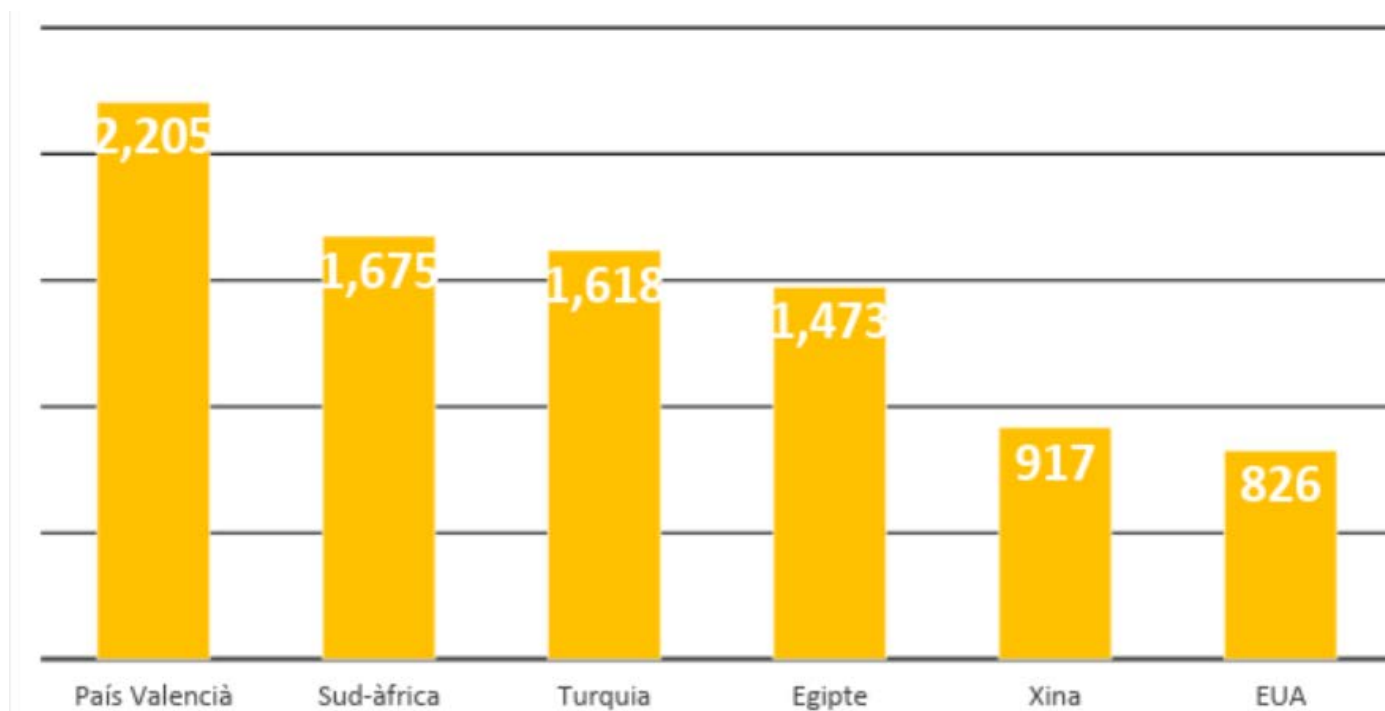
L'octubre del 2016, va entrar en vigor l'acord entre la Unió Europea i els països de la Comunitat pel Desenvolupament de l'Àfrica Meridio-

nal (Sud-àfrica, Moçambic, Namíbia, Botswana, el Regne d'eSwatini i Lesotho). Un document de prop de 2.500 pàgines que incloïa dues mesures molt negatives per als cítrics valencians.

La primera, ampliava el període d'importació de cítrics sense aranzels fins al 30 de novembre (abans era fins al 15 d'octubre). La segona, eliminava progressivament aquests aranzels, que en un principi eren del 16%, fins a la desaparició total el 2026.

Sud-àfrica és el segon exportador de cítrics del món

Tones de cítrics exportades el 2015. Dades de l'Organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació (FAO) i de l'Institut de la Petita i Mitjana Indústria de la Generalitat Valenciana. vw

Cal remarcar que Sud-àfrica és el segon exportador de cítrics del món. Les associacions de llauradors i Compromís ja van alertar que aquest acord seria nefast per a l'economia valenciana. Però vuit diputats del PP i un d'UPyD van votar a favor de l'acord i, a més, nou diputats del PSOE es van abstenir. Aquests diputats –i, per extensió, els respectius partits– van prioritzar altres interessos.

Tones de cítrics exportades el 2015. Dades de l'Organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació (FAO) i de l'Institut de la Petita i Mitjana Indústria de la Generalitat Valenciana.

El País Valencià és el principal exportador de cítrics del món, produeix tres milions de tones anuals i representa el 69% del total d'exportacions d'aquest producte de l'estat espanyol. Factura prop de dos-cents milions

En la primera part de la campanya d'enguany, la Unió de Llauradors ja ha denunciat que ha tingut pèrdues de 134 milions d'euros

d'euros i dona feina a més de 30.000 treballadors. Produeix, principalment, mandarines (50%) i taronges (45%) i, en menor mesura, llimones (menys d'un 1%). La internacionalització ha estat un factor clau per a la supervivència del sector.

El problema arriba per mar

Els efectes de l'acord entre la Unió Europea i l'Àfrica Meridional ha estat immediats. En la primera part de la campanya d'enguany, la Unió de Llauradors ja ha denunciat que ha tingut pèrdues de 134 milions d'euros. D'aquestes pèrdues, un 65% té a veure amb aquest acord i és degut, fonamentalment, a la presència massiva de fruita de tercers països, principalment de Sud-àfrica. L'altre 35% de les pèrdues són a causa de l'efecte de les pluges i inundacions.

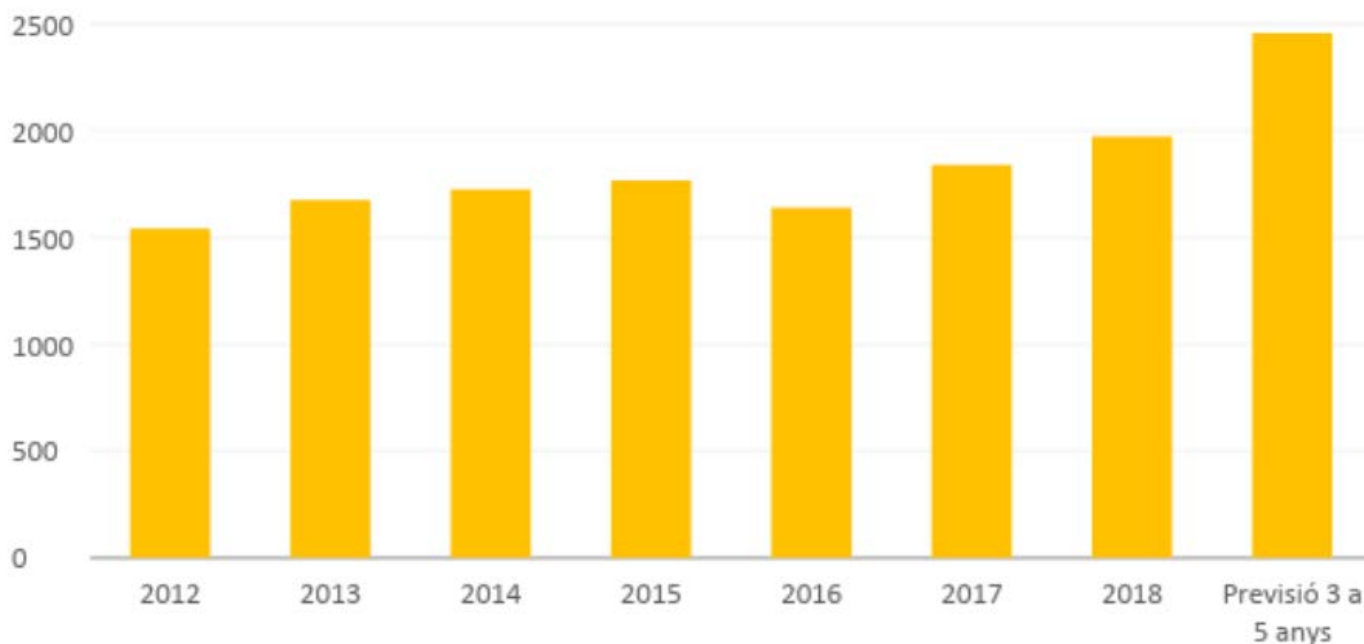
Paral·lelament, les importacions de cítrics sud-afri-

cans a la Unió Europea han crescut força. El 2017, se'n va importar un 9% més que l'any anterior, especialment els mesos de setembre i octubre, amb un creixement del 41%.

D'acord amb les dades, el creixement és evident, però, a més, aquest nou mercat també ha comportat que creixi la superfície de cultiu a Sud-àfrica: un 11% d'ençà de l'acord.

El creixement és exponencial. A les exportacions sud-africanes de cítrics, els va costar seixanta anys d'assolir les primeres 500.000 tones. Per arribar al milió, van ser només trenta-un anys. Del milió al milió i mig, dotze anys; i ara, per als dos milions, només han trigat sis anys. Es calcula que s'assolirà mig milió més d'ací a tres anys i prou.

El 40% de les taronges que exporta Sud-àfrica ja va a Eu-

Evolució de les tones de cítrics exportades per Sud-àfrica. vw

ropa. D'aquestes, 5.500 tones han anat al País Valencià. La xifra podria ser molt superior, perquè les grans superfícies fan compres massives per a diversos països i les poden entrar per altes ports, on no fan inspeccions ni controls tan minuciosos.

L'altra cara de la moneda és que els cítrics valencians han baixat de preu un 23% de mitjana en relació amb l'any anterior, a causa del col·lapse per l'arribada de cítrics de Sud-àfrica. Si l'any passat el quilo de clementines es cobrava entre 25 cèntims d'euro i 30, enguany es cobra a menys de 10 cèntims. Això passa, principalment, perquè, amb la prolongació de l'exportació sense aranzel, el final de la campanya a Sud-àfrica se superposa amb el començament de la del País Valencià i les Terres de l'Ebre. El problema ha anat encara més enllà, i aquest gener ja hi ha cítrics procedents de Sud-àfrica als supermercats.

Hi ha una clàusula de salvaguarda, un mecanisme previst a l'acord, en cas que les importacions tinguin un impacte negatiu. Però el problema és que es vincula amb els preus i, per tant, el preu se sap quan la mala temporada ja ha passat. Els sectors agrícoles demanen que es renegociï l'acord i la clàusula es pugui activar al començament de la campanya si hi ha excés d'oferta, tenint en compte que ja hi ha provisions i la reciprocitat real amb la normativa europea.

Les condicions més bones que tenen les importacions de fora de la Unió Europea provoca un efecte negatiu, principalment, als productors menys professionalitzats i a les petites explotacions familiars, que no poden suportar les condicions de la gran distribució. A més, un petit grup (Mercadona, Carrefour, LIDL i Consum), mogut per fer el millor negoci possible, copia el gruix de la distribució europea.

Els llauradors diuen que no els sembla malament que entrin cítrics estrangers quan aquí hi hagi escassetat, però que el problema és que se superposen els cítrics provinents d'altres estats als del País Valencià

Una situació desigual

Els llauradors diuen que no els sembla malament que entrin cítrics estrangers quan aquí hi hagi escassetat, però que el problema és que se superposen els cítrics provinents d'altres estats als del País Valencià. A més, un dels grans problemes és que les condicions no són equiparables i ha una desigualtat evident: els llauradors valencians han de passar uns controls molt superiors que no passen els productes que arriben.

Per això, la Unió de Llauradors exigeix la reciprocitat de les normatives europees en matèria fitosanitària i laboral en les produccions agràries procedents de tercers països. Demanen, per exemple, que s'obligui a fer exportacions en fred, per evitar plagues i malalties, i que les mesures ambientals de producció siguin recíproques amb els països exportadors.

Fins a l'octubre del 2017, es van detectar trenta-set intercepcions d'enviaments de

El fet que els productors valencians s'hagin d'adaptar a les condicions, però que els productes procedents de fora no ho hagin de fer, comporta una situació de competència deslleial

La situació és un desafiament per a la supervivència del camp valencià i de la resta dels Països Catalans

cítrics de Sud-àfrica amb plagues al territori de la Unió Europea. El 2016, vint-i-una; el 2015, cinquanta-tres i el 2014, quaranta-quatre. Per tant, la normativa s'incompleix sistemàticament, cosa que pot portar plagues de greus conseqüències als cultius del País Valencià i la resta de territoris. Des de l'aprovació del tractat, s'han detectat vint-i-quatre incidents per diverses plagues de taca negra, una de les principals malalties que tenen els cultius de Sud-àfrica.

A més, el fet que els productors valencians s'hagin d'adaptar a les condicions, però que els productes procedents de fora no ho hagin de fer, comporta una situació de competència deslleial. Els Estats Units d'Amèrica, per exemple, obliguen els importadors de clementines a entrar únicament pel port de Filadèlfia; en canvi, la Unió Europea permet d'entrar-les per qualsevol port, de manera que poden passar unes inspeccions molt febles.

Les solucions per al sector

La primera mesura que demana el sector, com ja hem dit, és la igualtat de condicions en matèria fitosanitària i laboral. Però aquest no és l'únic problema, ni són les úniques propostes que s'han debatut.

La Generalitat ha impulsat un pla estratègic per a un període mínim de quinze anys en el futur, que inclou mesures com ara ampliar les missions comercials per obrir nous mercats. A més, s'ha compromès a situar més personal a l'oficina de Brussel·les, com a lobby permanent, i a donar ajuts als agricultors amb pèrdues, entre més.

Per la seva banda, Compromís demana que els cítrics s'incloguin a la llista europea de vegetals d'alt risc, de manera que se'n reforci l'entrada i es blindi la salut vegetal dels productes autòctons. A més, ha demanat mesures compensatòries per als agricultors per les pèrdues registrades, com ara l'exempció de l'IBI i la concessió d'ajuts perquè es pugui endarrerir un any la recol·lecció arran de la caiguda del preu de venda.

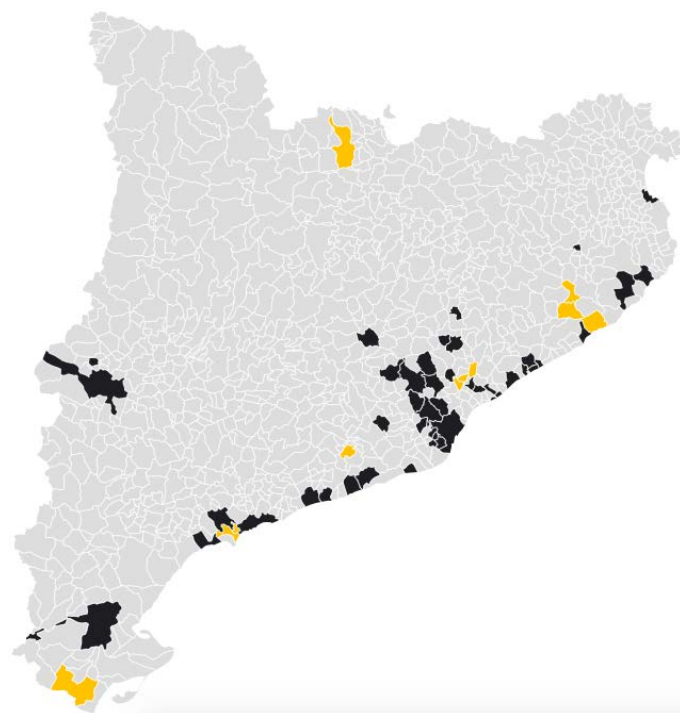
Dijous passat, les conselleres d'Agricultura del País Valencià i de Catalunya es van reunir per tractar la qüestió, i es van posar d'acord a defensar els interessos comuns i exigir la reciprocitat en els productes i les formes de producció, atès que el sector i les institucions d'aquí sí que han fet l'esforç d'adaptar-se. A més, van acordar de demanar al Ministeri d'Agricultura espanyol que prevegi la possibilitat d'activar la clàusula de salvaguarda, apliqui mesures compensatòries a pagesos i productes, i reforci el control i la vigilància dels productes.

La Generalitat de Catalunya ha dit que faria pinya amb el País Valencià per a un possible lobby agrícola per a pressionar Brussel·les. Una de les principals crítiques ha estat la nul·la defensa de l'estat espanyol i la Unió de la citricultura europea.

La situació és un desafiament per a la supervivència del camp valencià i de la resta dels Països Catalans, en una lluita desigual i sense el suport de gran part de les institucions. Però, malgrat els problemes que han anat sorgint, els llauradors sempre han sabut reinventar-se i continuar endavant. ■

La iniciativa Primàries Catalunya arriba a la fase decisiva

Municipals Hi ha prop d'un centenar de municipis on ja s'ha confirmat que es faran primàries o bé són en fase de constitució

Municipis on es faran primàries. En negre, els municipis confirmats. En groc, en constitució. vw

REDACCIÓ

Quan falten poques setmanes per a la votació, Primàries Catalunya ja reuneix prop de cent municipis confirmats o en fase de constitució. La iniciativa va néixer per fer un procés de participació obert per a configurar una llista electoral transversal independentista. Ara el procés entra en una fase decisiva. Divendres vinent, 18 de gener, és la data límit perquè es puguin registrar els candidats i l'endemà començarà la campanya electoral, que acabarà el 2 de febrer amb la votació.

De moment, hi ha poc més de 40.000 inscrits, però a diferència dels candidats, els electors es podran registrar per votar fins al dia abans de la votació, és a dir, el primer de febrer.

En aquest cas, no hi haurà pas dues voltes en les primàries, com sí que va passar a Barcelona, sinó que hi haurà un sistema de llistes obertes on cada elector podrà votar, com a molt, un terç del nombre de regidors, tret dels municipis amb cinc regidors o set, on se n'elegiran tres per elector.

Després de la votació del 2 de febrer, quan ja se sàpiga la candidatura guanyadora, continuarà el procés participatiu amb la configuració d'un programa electoral.

Calendaris particulars

Cal tenir en compte que alguns municipis segueixen un calendari particular. Per exemple, Lleida tancarà el registre de candidats el 27 de

gener i farà les primàries el 23 de febrer, igual com faran a Palau-solità i Plegamans.

També ha tingut un calendari particular Barcelona, on ja s'ha fet la votació. Van ser les primàries amb més participació de la història de la ciutat i el filòsof Jordi Graupera va ser elegit com a cap de llista.

Jornada de formació a Sabadell

Per donar eines a gran part dels candidats, que no provenen del món polític, Primàries Catalunya ha preparat per a avui una jornada de formació, juntament amb l'organització local Primàries Sabadell. Els cursos d'aquesta jornada tracten qüestions organitzatives, logística, comunicació i motivació dels candidats.

Un projecte en construcció

De moment, es faran primàries a un centenar de municipis, entre els quals hi ha dotze dels quinze més grans del Principat: l'Hospitalet, Lleida, Terrassa, Reus, Sabadell, Mataró, Rubí, Manresa, Sant Cugat del Vallès, Cornellà i Tarragona. Fa un mes, només s'havien confirmat primàries en una cinquantena de municipis. Un creixement destacable, doncs.

Encara hi ha municipis on les primàries són en fase de constitució. Així i tot, ja es pot consultar un mapa amb els punts on se'n faran segur o on treballen per fer-ne.

Bombers de la Generalitat i grups de rescat durant la recerca dels excursionistes perduts durant el temporal de torb, l'1 de gener del 2001. EFE

Nou morts entre el torb: la tragèdia del Balandrau

Muntanya '3 nits de torb i 1 Cap d'Any' (Símbol Editors) és una crònica d'un dels episodis més foscos del Pirineu i que va ocasionar nou morts · En parlem amb l'autor i el supervivent d'aquella tragèdia

JOSEP REXACH FUMANYA

—I tu qui ets?

A partir d'aquest moment, Josep Maria Vilà va entendre que la seva xicota, Mònica Gudayol, començava a desvariarse. Eren dins un torb inacabable, amb vents de més de 100 quilòmetres per hora i una sensació tèrmica de -30° . No eren ni a l'Himàlaia ni als Andes, sinó al Pirineu, al voltant del Balandrau, que té una alçària de 2.585 metres. Les paraules de la Mònica, nítides malgrat el soroll eixordador

de les ràfegues de vent, van ser un punt d'inflexió per a en Josep Maria. Ell va ser l'únic supervivent del grup de cinc esquiadors que aquella dia volien pujar al Balandrau. Aquella tragèdia, succeïda el Cap d'Any del 2000, la recupera ara el meteoròleg Jordi Cruz al llibre *3 nits de torb i 1 Cap d'Any* (Símbol Editors), una crònica emocionant dels fets més dramàtics que s'han viscut al Pirineu.

Aquesta història, poc coneguda entre els qui tenen menys de trenta-cinc anys, va marcar la comarca del Ri-

Aquesta història, poc coneguda entre els qui tenen menys de trenta-cinc anys, va marcar la comarca del Ripollès

pollès i, especialment, la gent afeccionada a la muntanya, molt menor dues dècades enrere. El 30 de desembre del 2000, Josep Maria Vilà i quatre amics més —Josep Artigas, Oriol i Elena Fernández i Mònica Gudayol— que practicaven esquí de muntanya es van veure sorpresos per un episodi de torb com no s'havia presenciat mai al Pirineu. El torb és un fenomen meteorològic en què fortes ventades aixequen la neu del terreny, dificultant la visibilitat fins al punt que poden fer que sigui nul·la.

A l'esquerra, Josep Maria Vilà, i a la dreta, l'autor del llibre, Jordi Cruz. ALBERT SALAMÉ

El torb va ser tan intens, que va durar dotze hores. Les previsions no n'havien avisat –els mitjans tècnics aleshores no ho permetien. ‘Una setmana abans, hi havia hagut una llevantada que va deixar entre mig metre i un metre de neu a Vallter. Aquella neu no s’havia compactat i quan va entrar aquest vent de sobte, es va trobar tota la neu i la zona es va convertir en una autèntica gola de llop’, explica amb detall Jordi Cruz, amb qui ens hem trobat per parlar del llibre.

També ens acompanya Josep Maria Vilà, que posa paraules a l'incident: ‘Era molt estrany. Com si fóssim dins un núvol molt dens. El vent ens empenyia i els trossos de gel impactaven contra tot el cos. Quan quèiem, era pitjor, perquè per terra encara cir-

culaven trossos de gel molt grossos. Ens havíem d'aixecar de pressa perquè feien molt de mal. I sobretot, no vèiem res i estàvem completament desorientats.’

Fontlletera, una trampa mortal

Davant un mapa de grans dimensions d'aquesta zona del Pirineu amb el qual Cruz fa les presentacions del llibre, tots dos expliquen el recorregut que van fer els cinc esquiadors, on va caure l'allau que va atrapar un d'ells i els punts on més tard acabarien trobant els cossos. Amb una serenitat que impressiona, Vilà explica com, víctimes de la desorientació i el torb, que no afluixava, tots van encaminar-se erròniament cap al torrent de Fontlletera, fet que acabaria essent una trampa

Conscient que no podien avançar més, Vilà va trobar una pedra i va fer-hi un forat darrere perquè tots dos es resguardessin del fred

mortal. El grup es va desfer, i ja no es van tornar a veure. Els GRAE no van poder recuperar els cossos d'alguns d'ells fins a la primavera, quan la neu es va desfer i els va deixar al descobert.

Vilà es va quedar amb la seva xicota, molt afectada pel fred. ‘Jo ja veia que no se’n sortiria, que anava empitjorant. De primer, li costava caminar, després va perdre la vista i al final em demanava qui era. Va ser molt ràpid. Sabia que no podria arrossegar-la.’ Conscient que no podien avançar més, Vilà va trobar una pedra i va fer-hi un forat darrere perquè tots dos es resguardessin del fred. Hi van dormir abraçats, cercant escalfor, però la Mònica va acabar morint.

En Josep Maria, atrapat en aquell torrent, va anar

A l'esquerra, Josep Maria Vila, i a la dreta, l'autor del llibre, Jordi Cruz. ALBERT SALAMÉ

baixant fins a arribar a un salt d'aigua que ja no podia superar. Saltar-lo era massa perillós. Va decidir de passar una segona nit al ras en una escletxa de pedra. L'endemà, ja tenia les forces sota mínims, també per sobreviure. Es pensava que ja li havia arribat el moment. 'Em vaig deixar anar, no tenia por del que vingués. Em vaig ficar dins l'escletxa de dues pedres, em vaig cobrir amb el tapaboques i la caputxa de Gore-tex. Ja no em preocupava estar visible per als operatius de rescat. No sé quanta estona va passar. Fins que, de sobte, vaig sentir un helicòpter molt a prop.' Va sortir de la petita cova i allà, davant seu, hi havia l'helicòpter. Estava salvat.

En aquella tragèdia no van morir únicament els quatre

companys d'en Josep Maria. El llibre també reconstrueix el cas de tres muntanyistes que havien fet el cim del Balandrau el mateix dia 30 i que també van perdre-hi la vida; i el d'una parella de Molins de Rei que els GRAE van trobar morta al coll de la Coma d'Orri, situat a menys d'un quilòmetre al sud-oest del Gra de Fajol. Arran de la publicació del llibre, l'autor podrà saber què li va passar, exactament, a aquella parella. En la presentació que farà el dia 1 de febrer a Granollers, coneixerà les quatre persones que eren amb ells i a les quals no va poder localitzar durant la investigació. 'Sembla que ell va caure pel vent i la seva dona es va quedar al seu costat. Els altres quatre excursionistes van anar a buscar ajuda. Però ja no

Va sortir de la petita cova i allà, davant seu, hi havia l'helicòpter. Estava salvat

els van trobar fins al cap de moltes hores.'

Josep Maria Vilà va poder sortir d'entre aquelles muntanyes per explicar-ho. De fet, aquesta ha estat la clau per a evitar traumes. 'La pèrdua de la Mònica és la cosa més forta que m'ha passat a la vida. Perdre la parella... Però no m'ho he guardat mai per a mi, com si fos una cosa prohibida. He anat descarregant el pes en amics i familiars.' Després d'un setmanes de recuperació a l'hospital,

aquell mateix estiu va tornar al torrent maleït per saber per on havia passat exactament: 'Per a mi era important tornar-hi. Vaig baixar pel torrent i, fins i tot, vaig trobar un pal d'esquí nostre, la cascada que no vaig baixar, la roca on vaig passar una nit i d'on em van rescatar. Ho tinc tot al cap.' Anys més tard, el 2013, acompanyat de la seva germana, va fer el cim del Balandrau, el mateix cim que el 30 de desembre de l'any 2000 se li havia resistit.

7 DIES

{ La selecció de la setmana { 7-11 de gener

Dijous 10.
Les línies vermelles
de Quim Torra

ALBERT SALAMÉ

Divendres 11. Maria Bohigas: 'El segle XXI no
serà el segle de la democràcia,
definitivament'

ALBERT SALAMÉ

Divendres 11. Les Magues de gener tornen
per reivindicar els valors
republicans

VICENTE VILA

MARIA BOHIGAS

‘El segle XXI no serà el segle de la democràcia, decididament’

Entrevista a l'editora i responsable de Club Editor, que celebra seixanta anys

ALBERT SALAMÉ

MONTSERRAT SERRA

L'any 1959, Joan Sales i Xavier Benguerel van crear Club Editor. El 1983, Sales es va morir i la seva dona, Núria Folch, va portar l'editorial uns quants anys, fins el 1989, quan va associar-se amb l'editorial Columna; després va passar a ser un segell de Planeta. Club Editor va

acabar essent un segell agònic, només visible per la reedició de les novel·les de Mercè Rodoreda. Fins que el 2005 Maria Bohigas, néta de Joan Sales, el va recuperar (amb l'ajut d'Edicions de 1984). I va començar la represa, com diu ella, que representa la nova etapa de Club Editor.

La intenció d'aquesta entrevista era fer una mirada al passat, tot recuperant la trajectòria i els moments destacats dels seixanta anys. Però la capacitat reflexiva i la brillantor de Maria Bohigas ha fet un camí diferent, el de demanar-se per a què ha de servir Club Editor avui, quan el món viu moments inquietants,

La trajectòria vol dir no girar el cap enrere sinó fer una panoràmica i pensar: el segell encara és viu i la idea és que continuï vivint

Vivim pel cap baix una crisi històrica, a escala mundial, no únicament local i europea

quan el feixisme torna a treure el cap, torna a limitar les llibertats (només fa vuitanta anys que va esclatar la Segona Guerra Mundial) i quan sembla clar que les primeres dècades del segle XXI descarten que puguem anomenar-lo el segle de la democràcia.

—Enguany commemorem els seixanta anys de Club Editor. Però, de fet, el punt d'origen, la col·lecció 'El club dels novel·listes', havia sorgit quatre anys abans, el 1954. No l'adopteu com a data fundacional?

—Podríem fer-ho, però commemorem que fa seixanta anys dos editors, Joan Sales i Xavier Benguerel, van decidir de crear una editorial. Que no és pas igual que crear una col·lecció dins una editorial existent. És el moment en què d'una manera clara i decidida, també empresarialment, Joan Sales es converteix en editor. I em sembla que és prou bo de commemorar, oi?

—Com l'heu pensada, aquesta efemèride?

—Una efemèride serveix per a resituar-te i per fer-te preguntes que tenen a veure amb la trajectòria. I la trajectòria vol dir no girar el cap enrere sinó fer una panoràmica i pensar: el segell encara és viu i la idea és que continuï vivint. I perquè una cosa continuï vivint ha de ser consistent, és a dir, coherent amb si mateixa, i al mateix temps lliure. La concepció és vital i dinàmica, no museística. Per tant, una efemèride és un moment en què et preguntes per la teva vocació i com es tradueix en la realitat present. Et preguntes per a què serveix una editorial.

—Aquesta és la pregunta concreta que us heu fet?

—Sí, tot i que és una pregunta que et formules sempre: per a què serveix allò que fas? Perquè si penses que un editor s'adreça al públic, aquesta pregunta és fonamental. Editar és una cosa que no fas amb tu mateix, sinó amb els altres. I, per tant, hi ha una voluntat de ser útil, hi ha una voluntat de servei; en una

editorial com aquesta, sense cap mena de dubte. I diria que això és fundacional: Club Editor ja va néixer amb voluntat de servei. Trobo interessant que continuï essent un servei. Però ha de ser un servei adequat. Perquè funcioni has de pretendre que el projecte tingui sentit més enllà de les teves cabòries. Que sigui útil, fèrtil i estimulante, per a la gent que té un lligam amb la literatura.

—Aquest és el vincle amb l'esperit fundacional de Joan Sales i Xavier Benguerel.

—Sí, i pensar com ho hem de fer nosaltres perquè l'extrem servei que va arribar a ser Club Editor en el moment que es va crear continuï essent un servei, no sé si extrem, però seriós.

—Ara vivim un moment extrem?

—Vivim, si més no, un moment d'alarma. Jo el percebo així. En el sentit que, de manera general (i això vol dir que ara començaré a dir coses fràgils), la sensació de passejar d'una manera simpàtica per un territori preservat, en què el futur era bastant previsible i la continuïtat era una cosa que molta gent donava per feta (parlo de la dècada dels anys vuitanta, noranta i els primers anys del nou segle), aquest país de primer món, on la majoria pensava que el futur seria millor que el present, doncs això s'ha acabat completament. L'horitzó és completament inquietant en coses fonamentals, com ara el poder polític, l'organització social, la noció d'equitat, l'educació, la transmissió, l'herència, com et relaciones i revises el passat perquè el present vagi en una direcció determinada... I si t'hi fixes, això té completament a veure amb la literatura, amb uns que escriuen i uns que llegeixen. No es tracta de ser apocalíptic, però vivim pel cap baix una crisi històrica, a escala mundial, no únicament local i europea.

—En l'àmbit local, la incertesa política i social, la repressió i el rebrec de la democràcia, potser fa que aquesta situació inquietant es visqui amb més consciència.

ALBERT SALAMÉ

*El segle XXI no
serà el segle de
la democràcia,
decididament*

—Però si ets a França, amb les Armilles Grogues també; si ets a Anglaterra, amb el Brexit també; si ets als Estats Units, amb en Trump, molt més que aquí; si ets al Brasil, això que nosaltres vivim és una broma. Segons com, fins i tot et podria dir el contrari: la nostra situació fa que encara pensem que els problemes són aquests que tenim, però els problemes més abismals són que Vox ha entrat al parlament d'Andalusia i que la dreta ha pactat amb el feixisme. Per tant, el 1959 què es tractava de fer en aquesta editorial? Entre altres coses, de lluitar contra les conseqüències del feixisme i avui, ens tornem a trobar en una època en què el feixisme és arreu. No el feixisme en el sentit metafòric, sinó que parlem d'un discurs polític que defineix l'enemic i en vol la destrucció. És això. Per tant, estem en una època en què la violència torna a ser protagonista. De moment, tu i jo encara no la coneixem, però no dubto que la coneixerem. Milions de ciutadans del món són conscients que quan ens pensàvem que aquella etapa

de no-violència social i no-violència política regiria el nou segle, anàvem molt equivocats. Ja s'ha demostrat. El segle XXI no serà el segle de la democràcia, decididament.

—Si més no, les primeres dècades.

—La tendència és a destruir aquest parèntesi democràtic. Per una altra banda, un parèntesi relatiu, perquè tampoc no és que sigui nou. I en aquest context d'inquietud i d'incertesa, nosaltres no publiquem assaig polític, no publiquem sociologia, no en tenim vocació ni en tindrem. Nosaltres publiquem literatura, que és un terreny molt especial. I voldria contribuir a aportar bona literatura, aquella que et permet de sortir de les rutines mentals, sortir del gregarisme i sol·licitar la consciència per rumiar la teva visió del món. Tan indirectament com vulguis, però amb la idea que la literatura que publiquis no sigui innòcua.

—Per tant, en el camí de Club Editor hi ha la voluntat de publicar literatura en

què l'autor s'interpel·la sobre la realitat que viu; alhora, i en l'etapa actual d'una manera molt directa, és una editorial que dóna veu als autors a qui els l'havien arrabassada. Per exemple, en la col·lecció 'La cara fosca de les lletres'.

—Sí, d'aquells autors que van actuar i que després no han estat escoltats. 'La cara fosca de les lletres' ha ofert textos que sobretot tenen molt a veure amb el nostre passat immediat. Fa catorze anys de la represa i si n'han passat, de coses, en la nostra societat! Això també és molt bonic de veure a través de l'editorial. Te'n recordes de tal llibre i en quin context el vas haver de defensar i amb quines dificultats vas ensopegar... I deu anys després és un altre món. De vegades, fent broma, diem: tornem a fer la programació del primer any i ens anirà de conya. [Riu].

—L'any 2005-2006 quins llibres vau publicar?

—Hi havia *Entre dos silencis* d'Aurora Bertrana, *La set* d'Andrei Guelassimov... Puja-hi de peus, els trec ara i tindrien èxit! De fet, *Entre dos silencis* la tornaré a publicar aquest mes de setembre i aquesta vegada serà llegida, perquè les coses evolucionen. És veritat que en moment de tornar-nos-hi a posar, tot el que tenia a veure amb una relectura del passat recent o tot el que havia estat aquesta societat durant la guerra i la postguerra era una cosa que no interessava gaire, encara. Era l'època que el Memorial Democràtic va fer un seguit de coses molt importants, però encara no havien germinat, si vols. Ha calgut esperar temps, com tot. I, repeteixo, no es tracta de fer historiografia, sinó d'entendre que la imatge que construïm sobre un fet històric sol ser una simplificació absolutament impossible. D'aquí ve l'interès de tornar a la realitat dels testimonis, que en aquest cas utilitzen la literatura. Aquests testimonis et conviden a tractar amb el mateix matís el teu present i no instal·lar-te en discursos simplificats i còmodes, que et duen de dret a la paret. Aquesta és la idea: comprendre que el fet realment complex i

ALBERT SALAMÉ

imprevisible i inquietant és humà, no pas polític. No és un problema d'ideologies, és un problema d'ètica i sempre serà un problema d'ètica.

—L'ètica!

—Si agafes l'Alice Munro, el conflicte humà i el conflicte ètic dominen. I, d'acord que succeeix al Canadà i és una altra època i són uns altres temes i és un altre univers mental, religiós i social, però planteja que cada persona, per modesta, insignificant i fins i tot ridícula que sigui, té una capacitat d'actuar, té una llibertat, té una conducta. I és capaç de grans traïcions. Aquesta és la gràcia de la literatura: a través d'un fenomen d'identificació i d'interès per una vida que no és la teva, ets tu que

acabes tremolant en els teus fonaments. Jo crec que és aquest tremolor que ha de produir la literatura! Recordar-te que ets fràgil i vulnerable, i recordar-te que si no vols caure, no t'has d'instal·lar en discursos còmodes.

—...

—Per exemple, un dels discursos còmodes terribles, que s'han fonamentat molt a partir d'una relectura completament fal·laç del passat, és el malentès que s'ha creat entorn de l'expressió de Hannah Arendt, 'la banalitat del mal'. Quan Hannah Arendt parlava de la 'la banalitat del mal' no volia dir en absolut que cometre una abjecció fos normal, com s'ha acabat entenent! Hi ha molta gent que et diu amb bona fe: 'És clar, és que

si tu i jo fóssim a Alemanya l'any 1933 seríem nazis.' Escolta, no! En aquella època, igual que en qualsevol altra, hi va haver gent que va ser capaç de conservar la rectitud i hi va haver gent que no. I això és un gran tema. El segon volum de contes que hem publicat de la Víctor Català té un pròleg en què parla de l'opinió. Diu que l'opinió per anar bé hauria de ser un concert de veus, polifònic. I què passa quan l'opinió té un sol color? Quin engany s'ha produït perquè domini un sol color? Quins són els moments en què veritablement parlar amb llibertat és possible? Quins són els moments en què saps que has de parlar flux? La Víctor Català no para de recordar-te que tota generalització és invàlida.

—La literatura com a eina per a qüestionar i combatre l'homogeneïtzació.

—I quan parles de literatura, les obres compten, però tant com les obres també compta el comentari de les obres, la seva recepció. Perquè és tot plegat que acaba conformant l'imaginari d'una societat. En aquest any de commemoracions, publiquem una autora que diria clarament que és dels fonaments del catàleg. Publicar aquesta obra per a mi és primordial, perquè toquem una cosa que ha de ser sentida, ha de ser tinguda en compte i ha de fertilitzar la gent que llegeix. És una autora francesa que es diu Charlotte Delbo. *La mesura dels nostres dies* surt al febrer.

—Parleu-nos-en, de Charlotte Delbo, una dona que expressa el moment d'inquietud i de necessitat d'ètica en els temps que vivim.

—Charlotte Delbo és una mena de vana contra la idea que hi ha èpoques en què tots tenim el dret de ser uns cabrons. Perquè l'època els autoritza. El resultat de la idea de 'la banalitat del mal' tal com s'ha anat transmetent. Charlotte Delbo va ser a la Resistència en l'època de l'ocupació de França pels alemanys. Havia estat de les joventuts comunistes, filla d'immigrants italians, escenògrafa i ajudant de direcció de Louis Jouvet. El 1943 va caure en una batuda, el marit va

ser afusellat i ella deportada, amb 230 presoners polítics més, a Auschwitz. També va passar pels camps de Birkenau i Ravensbrück. Va ser alliberada el 23 d'abril de 1945. Delbo va conservar el sentit de la responsabilitat individual dins una societat, que és: pren sempre la paraula contra la injustícia. Sempre. És una frontera clara que fa que qualsevol postveritat se'n vagi a pastar fang. Va escriure *Cap de nosaltres tornarà*, però no va publicar aquest llibre fins el 1965. La publicació va coincidir amb els vint anys de l'alliberament. I aleshores ella se'n va anar a veure les companyes dels camps que encara eren vives. Una per una. I li van explicar com havia estat la vida després del camp d'extermini. I hi ha vides molt diferents, hi ha actituds molt diferents...

—Sembla el treball d'Aleksiévtx.

—És d'alguna manera el llibre *La guerra no té cara de dona* d'Aleksiévtx. Però escrit molt abans i amb un univers humà i literari molt diferent. D'aquest recull de testimonis, en va fer el llibre *La mesura dels nostres dies*. És el que publiquem ara. I l'any vinent, que serà el setanta-cinquè aniversari de l'alliberament dels camps, publicarem *Cap de nosaltres tornarà* i una tercera obra, que es diu *Un coneixement inútil*. La Delbo té una cosa excepcional i és que la solidaritat és clau per a la supervivència. Després d'ella ja no pots llegir igual la literatura que parla dels camps de concentració. A més, escriu d'una manera que et permet de fer l'extrapolació en el teu present.

—En una situació tan extrema també?

—Jo, que he crescut a París, quan hi vaig ara, passejant al vespre, trobo gent per terra, dormint al carrer. I Barcelona s'ha omplert de gent pel carrer, de sense-sostre. Aquesta situació és una cosa molt aguda. I és un moment en què segons quins discursos contenen un odi que s'encarnarà d'aquí a no res. I tot això per dir-te que Club Editor és un catàleg eminentment literari, però que al darrere hi ha una preocupació que és eminentment política i social. ■

Aquesta és la gràcia de la literatura: a través d'un fenomen d'identificació i d'interès per una vida que no és la teva, ets tu que acabes tremolant en els teus fonaments

Club Editor és un catàleg eminentment literari, però que al darrere hi ha una preocupació que és eminentment política i social

Les Magues, en un moment de la festa. VICENTE VILA

Les Magues de gener tornen per reivindicar els valors republicans

Cultura popular Les tres magues, Llibertat, Igualtat i Fraternitat-Sororitat, protagonitzaran la cavalcada que tanca la Setmana de la Infantesa a València

PAU BENAVENT

Diumenge, 13 de gener, a València es podrà veure per quarta vegada una cavalcada laica i única, recuperada de l'any 1937, per a reivindicar els valors que representen les Magues de gener –llibertat, igualtat i fraternitat-sororitat– i celebrar el solstici d'hivern.

Més de quaranta entitats i grups en formaran el segui-

ci: de muixerangues, grups colles de dolçaina i tabal, de danses, una coral de dones, animació de carrer, tabalades, gegants i cabuts, fins a associacions com Escola Valenciana i l'Associació Cultural Institut Obrer.

És la cloenda de la Festa de la Infantesa que organitza la Societat Coral el Micalet amb exposicions, concerts de cançons laiques i tallers diversos que eduquen en valors i miren cap al futur. Cristina Escrivà, membre de la junta

És la cloenda de la Festa de la Infantesa que organitza la Societat Coral el Micalet

directiva i impulsora de la festa, assenyala que s'adrecen als més menuts perquè els xiquets han de fer la transformació de la societat. 'Als anys trenta ja es deia que el millor de la República eren els menuts', explica.

L'organització entén que la construcció d'una societat nova requereix promoure els principis i l'essència del lema de la Revolució Francesa. 'Són els valors universals –diu Escrivà–, tres paraules molt boniques que, a voltes, cal

La cercavila de les Magues de gener del 1937. ATIENZA

explicar-les. Anem exemplaritzant, és la nostra missió.' Tonetxo Pardinyas, president del Micalet, hi afegeix: 'Cal recuperar els tres conceptes, no haurien d'oblidar-se mai. Això intentem recordar als més menuts. Eixos valors són intemporals i ho han de ser encara que vulguem amagar-los o manipular-los.'

Una cavalcada amb simbologia

La cavalcada conté una càrrega simbòlica forta, amb elements tractats amb molta cura. Hi participa un gran nombre de dones, es fa de matí i no al vespre; ees tres magues van sempre juntes, cadascuna vestida amb un color de la bandera de la República, baixen d'un cotxe elèctric i lliuren a mans, a peu de carrer, detalls manufactu-

rats amb materials reciclats. 'No donen almoines a ningú. És un altre concepte. Allí som tots iguals, les magues baixen a terra i al mateix nivell que els més menuts', aclareix Pardinyas.

A aquests petits gests, s'hi afegeixen detalls com els complementos de vestuari de les protagonistes que, amb els anys, han dut un trebol, un colom de la pau o una vareta que podien reproduir els xiquets, en forma de retallable, per emportar-se la màgia arreu. 'Tocar amb la vareta i pensar que poden esborrar coses, llançar qualsevol problema que tinguem o ajudar altres persones del seu voltant', descriu Escrivà.

Enguany, la cavalcada va dedicada a la música i les magues duran una corxera, repartiran papallones i

Les magues són escollides a proposta de la junta directiva i es renoven cada any

flors de papiroflèxia, guies didàctiques i les màscares dels dos ninots que formen el logotip de la Festa de la Infantesa. Alhora posaran un segell als infants amb la cara de les magues. 'És un fet simbòlic -afegeix Escrivà- en què dones un poquet d'allò que és teu, transmetes a eixa persona la llibertat, la igualtat i la fraternitat.'

Les magues, un altaveu de valors

Les magues són escollides a proposta de la junta directiva

i es renoven cada any, tret d'una. Cristina Escrivà, que va ser de les tres primeres, explica que és un privilegi: 'Són moments de llibertat en què et transformes i vius una sensació fantàstica. Veus les mirades, el somriure, l'alegria, és una cosa molt festiva. Et fa créixer molt.'

De balcó de l'ajuntament estant, pronuncien discursos personalitzats de 'cultura i amor' i de caire didàctic perquè els infants aprenguen el significat dels valors que es desprenen de la cavalcada.

Maria Escalona és activista dels drets humans i educadora social. Representarà la maga Llibertat i farà un discurs en homenatge a totes les activistes dels drets humans que treballen 'per la llibertat de les persones en moviment'.

Exposarà la necessitat de fer valer la Declaració Universal dels Drets Humans del 10 de desembre de 1948 i dels drets de la infantesa. Ho explica així: 'Ara no hem de lluitar pels drets humans, ara hem de conèixer-los, educar i fer-los valer.'

Beatriu Cardona és mestra d'anglès i lluitadora pels drets de les dones. Encarnarà la maga Igualtat, amb un discurs que s'adreçarà, fonamentalment, 'als xiquets i les xiquetes que no senten que tenen els mateixos drets, que no són iguals o que no són

tractats de la mateixa manera, que no s'identifiquen amb el cos que tenen o que vénen d'uns altres països i no se senten tan acomboiats'.

Cardona recorda que el discurs d'igualtat ha arrelat més d'ençà de la vaga feminista del 2018. 'Les dones ens anem fent valer i això és una cosa imparable.' Així mateix, troba que treballar amb els infants és fonamental: 'Hem de dir a les nostres xiquetes que poden ser allò que vulguen ser.'

Pilar Soriano, regidora de l'Ajuntament de València i activista social, representarà la maga Fraternitat-Sororitat. Farà un discurs entorn de la creació d'un nou món. 'Aquesta nova societat –diu– s'ha de construir d'una manera fraterna i amb sororitat i que tinga els valors d'ajuda,

La Setmana de la Infantesa i la cavalcada de les magues es va recuperar i reinventar l'any 2015 a partir d'unes fotografies de la primera cavalcada

companyonia, igualtat i, sobretot, de llibertat.'

Una cavalcada amb història

La Setmana de la Infantesa i la cavalcada de les magues es va recuperar i reinventar l'any 2015 a partir d'unes fotografies de la primera cavalcada, que havia organitzat el Ministeri d'Instrucció Pública i Belles Arts, l'any 1937.

Cristina Escrivà les va trobar mentre investigava unes imatges, es va adonar que la cavalcada i el tema dels refugiats a la ciutat no s'havia estudiat i que la celebració era un fet molt especial: 'Era fantàstic, molt inspirador i vaig pensar, per què no recuperar-ho? Ho vaig proposar a la junta del Micalet i van obrir tots els ulls, vam veure que ho havíem de fer nosaltres.'

Maria Escalona (Llibertat), Pilar Soriano (Fraternitat-Sororitat) i Beatriu Cardona (Igualtat) a la seu de la Societat Coral El Micalet. P.B.

Les Magues, en un moment de la festa. VICENTE VILA

Durant la guerra, la cavalcada i la Setmana de la Infància pretenien distreure els infants valencians i els refugiats des d'una perspectiva laica amb actes festius i ètics, institucionalitzar durant uns dies la felicitat i la cultura.

Però aquella cavalcada no era aliena a la circumstàn-

cia bèl·lica. A més de participar-hi carrosses de figures amb els personatges més populars del cinema, hi havia personatges que, tot fent un paper humorístic, llançaven missatges explícits contra els colpistes.

Hi havia un llop ferotge amb la cara del general franquista Queipo de Llano, una

caixa des d'on eixia el cap de Franco per esglaiar els infants i una bola gegant que simulava el Front Popular i rodava fins a tombar unes bitlles que representaven falangistes, requetès i soldats feixistes, italians i alemanys. Finalment, una carrossa al·legòrica de la República tancava la cavalcada.

Durant la guerra, la cavalcada i la Setmana de la Infància pretenien distreure els infants valencians i els refugiats des d'una perspectiva laica

L'actualització de la celebració

El Micalet ha recuperat i reinventat l'arrel de la festa per al segle XXI: recuperen els valors més essencials, eliminen la propaganda política que tenia en temps de República i actualitzen els missatges amb lemes com l'ecologia, la música, el medi i el dret de les dones. Escrivà insisteix a dir que modernitzen la festa agafant allò que és positiu per reproduir-ne l'esperit: 'Actualitzem la festa però no parlem ni de guerra ni de república. No cal, nosaltres ja som República.'

A més de recuperar els valors de la llibertat, la igualtat i la fraternitat, mantenen l'esperit creatiu d'aquella primera experiència. Han editat el conte Les 3 Magues de gener, materials didàctics i el llibre Música i versos. La setmana de la infància, 1936 i 2016, que ha estat la base de l'última publicació, Cançons laiques per a la infància del segle XXI.

El llibre-disc inclou la reinterpretació d'algunes de les set nades laiques que van escriure músics i poetes de l'època i que va editar el Ministeri d'Instrucció Pública, l'any 1936. Alhora, en presenta de noves. Entre més, hi han participat els com-

Les Maguetes, en un moment de la festa. VICENTE VILA

positors Miquel Juan García i Ramón Ahulló i els poetes Isabel García i Marc Granell.

La temàtica és variada, però una bona part parlen de la dona o del problema dels refugiats, amb cançons com 'Abril refugiada' i 'Nadal en la pastera', un temàtica que també era present al cançoner republicà. Pardinyas evidència que el lligam entre les dues publicacions és clar, la sensibilitat dels poetes actuals és semblant i el cançoner 'és un toc de vara a tots nosaltres, que en vuitanta anys hem fet poc i hem avançat poc.'

La festa es consolida, malgrat la intolerància

Cada any hi participa més gent i hi augmenten les aportacions altruistes, la cavalcada es consolida. 'La gent respon bé, continua venint i té ga-

La cavalcada de gener és ací i no se'n vol moure, per a demostrar que hi ha un altre món possible

nes d'eixir. És que es fa amb l'aportació de la gent, no depens dels diners que puguem donar-te.'

Aquesta consolidació va lligada, en part, a la difusió que ha tingut d'ençà que es va recuperar. L'organització explica que, per exemple, va tenir ressò en diaris de l'Opus Dei i va saltar a l'espectre mediàtic espanyol. 'S'hi parlava malament de nosaltres i això ens va donar molta més força. Vam pensar: anem bé.'

A més, han rebut insults de gent intolerant, intents de boicotar la cavalcada i manipulacions informatives que no han reeixit. 'La cavalcada ha demostrat que la manipulació dura molt poquet, que els insults es giren en contra molt ràpidament i que la constància dóna fruits', diu Pardinyas.

La repercussió s'ha notat a València d'ençà del primer any. Durant el Carnestoltes hi havia dones disfressades de les maguetes de gener i també n'han aparegut a les falles. 'Si ja hem aparegut en les falles, és que ja existim, ens consolidem', diu Escrivà. Però, més enllà de la difusió i el reconeixement, Escrivà consideraria un triomf que la festa es reproduís en més ciutats, que els demanassen assessorament. 'Això seria l'èxit. No volem que siga l'única, volem que es pugui fer en més llocs.'

La cavalcada de gener és ací i no se'n vol moure, per a demostrar que hi ha un altre món possible, on governe la generositat, la creativitat, la constància, la solidaritat, la tolerància, la sororitat... La llibertat, la igualtat i la fraternitat.

El president de la Generalitat, Quim Torra, en l'acte per a subscriptors de VilaWeb. ALBERT SALAMÉ

Torra avisa que hi haurà una crisi de govern si ERC o PDECat avalen el pressupost de Sánchez contra el seu criteri

JOSEP CASULLERAS NUALART

El president anuncia en un acte amb subscriptors de VilaWeb la intenció d'assistir al judici als presos i als actes de protesta

El president de la Generalitat, Quim Torra, ha avisat ERC i el PDECat que si donen suport a Madrid al pressupost espanyol sense acord amb el seu executiu, hi haurà una crisi de govern. Ho ha dit en l'acte amb subscriptors de VilaWeb d'aquest vespre que ha omplert el vestíbul del CC-CB i que ha estat moderat pel

director del diari, Vicent Partal. Torra ha anat responnent una selecció de les nombroses preguntes que els subscriptors havien enviat aquests últims dies. I responnent-ne una que li demanava què faria si algun dels partits del govern aprovés el pressupost de Pedro Sánchez sense que ell hi estigués d'acord, Torra ha dit: 'Si això passés, hi hauria una

crisi de govern, certament.' Ha insistit que l'independentisme no pot aprovar aquest pressupost si no hi ha un gest clar sobre l'autodeterminació, i que no hi haurà cap més xec en blanc al govern de Sánchez.

També s'ha referit al suport de l'independentisme a la moció de censura contra Rajoy. 'En la moció de censura, només vam votar sí a un xec en blanc a Sánchez perquè ens va semblar que valia la pena d'intentar-ho, tenint en compte qui havia ficat gent a la presó i havia aplicat el 155, amb qui no hi

havia cap opció de diàleg. Però des d'aleshores no hi ha xecs en blanc perquè continuem tenint presos polítics i exiliats i no hi ha cap proposta sobre l'autodeterminació. Ara mateix els drets civils conculcats se sumen a l'autodeterminació negada. No és un judici només als presos i als drets humans, sinó també a la democràcia i contra el dret d'autodeterminació. Per això demanem un gest en aquest terreny. Ho demana majoritàriament el poble de Catalunya. No preocupa un nou estatut o el pressupost

espanyol, sinó l'autodeterminació, que és allò que manté presos polítics.'

Una posició contrària al pressupost de Sánchez no vol dir una renúncia al diàleg, ha dit el president. 'Continuarem dialogant, intentarem que el govern espanyol sigui amb nosaltres a dialogar.' Però aquest és el problema que hi veu; la negativa de l'estat espanyol a dialogar sobre el dret d'autodeterminació. El problema –ha explicat– no és pas trobar un estat europeu que vulgui fer de mitjancer entre Catalunya i Espanya, 'sinó que Espanya vulgui seure a parlar'.

Candidatures unitàries a les europees i a Barcelona

Un dels aspectes que ha remarcat Torra durant tot l'acte ha estat la necessitat de la unitat d'acció independentista ara que arriben mo-

ments decisius, tant per les convocatòries electorals del mes de maig com per l'inici imminent del judici contra els presos polítics a Madrid. Ha fet una crida a fomentar candidatures unitàries independentistes a les europees i a les municipals a Barcelona. 'No renuncio a una candidatura unitària independentista a Barcelona', ha dit Torra. I tot seguit ha afegit aquesta reflexió: 'Cal que reflexionem. Imaginem què passa si aquella nit electoral guanyem un batlle independentista a Barcelona i guanyem unes eleccions europees amb un resultat extraordinari. Pensem on ens situaria a tots plegats, això, amb vista a la palanca i al momentum que volem que arribi. Això ens ho hem de tornar a perdre? Sento un punt d'indignació i faré tant com pugui perquè sigui així.'

Es demana per què no hi pot haver unitat dins l'independentisme en un moment com l'actual

Torra ha reconegut que també es demana per què no hi pot haver unitat dins l'independentisme en un moment com l'actual, però ha volgut defugir el pessimisme. 'Tornem a tenir esperança de tirar endavant el procés.' Cap on ha de portar? 'Quin és el paper que sentiu que heu d'exercir com a president aquesta legislatura?', li ha demanat una subscriptora. I

ha respost: 'Vaig deixar clar que l'objectiu era de restituir el govern legítim, perquè ens en sentim hereus. El dia més feliç de la meua vida política serà quan rebi el president Carles Puigdemont i m'hi abraçi a Palau'.

Ha dit que per a poder fer això, i per a poder impulsar l'acció de govern, cal tenir presents les dificultats del context polític actual. 'Recordem la situació, amb presos polítics i exiliats, una situació inèdita i complexa, amb l'impacte emocional que rep la societat catalana. I, en aquest context, jo intento seguir el mateix rumb que s'havia marcat Puigdemont, que era fer efectiva la República Catalana. Jo no surto d'aquí, aquest és el meu objectiu.'

Assistir al judici contra els presos

D'una altra banda, el presi-

El president Torra i Vicent Partal, durant l'acte. ALBERT SALAMÉ

dent ha anunciat que tenia la intenció d'assistir al judici contra els presos polítics al Tribunal Suprem espanyol, que és una qüestió que ha de debatre amb el govern, i que també està disposat a participar en els actes de protesta i les mobilitzacions que es convoquin per a denunciar aquest judici polític.

Sobre el judici, Torra ha afirmat: 'Serà un judici a favor del nostre dret d'autodeterminació.' I ha dit que s'haurà de fer una defensa política a Madrid, 'no pas defensant-se, sinó, com diu Jordi Cuixart, acusant l'estat'. La resposta a aquest judici haurà de venir, ha dit, de la mobilització ciutadana i de la defensa que facin els presos i els seus advocats a la sala del Suprem espanyol, però també dels representants polítics. La resposta a la sentència l'haurà de donar

el parlament. Sobre això, ha anunciat que hi proposaria una proposició a favor de dret d'autodeterminació.

Defensa dels Mossos

Un dels aspectes més polèmics que ha hagut de gestionar el govern de Torra ha estat l'actuació dels Mossos d'Esquadra en actes de protesta contra manifestacions d'organitzacions i partits ultres. Torra ha declarat: 'No pot haver-hi una actitud de xoc contra els Mossos, que són els que ens permeten de tenir seguretat per a tirar endavant la nostra vida privada, de poder treballar segurs. No compartiré mai que es trenquin els cordons policials. La no-violència vol dir moltes coses.' Considera que una actitud diferent envers aquestes manifestacions les hauria minimitzades. Ara, ha recordat que 'qualsevol

Un dels aspectes més polèmics que ha hagut de gestionar el govern de Torra ha estat l'actuació dels Mossos d'Esquadra en actes de protesta contra manifestacions d'organitzacions i partits ultres

actuació dels Mossos que no s'ajusti al protocol s'ha d'expedientar, i hi ha imatges que hem vist que ens ho han fet pensar.'

'Que no falli mai la llengua'

Una de les darreres preguntes dels subscriptors ha estat si no es té massa poc en compte el component nacional, que també s'hauria de reivindicar, tant com la democràcia. 'La història, la cultura, la llengua constitueixen el fet nacional de Catalunya i això és essencial per a entendre'ns i perquè el món ens entengui.' I ha citat una frase de Pompeu Fabra, de la carta amb què va renunciar a ser membre de la RAE: 'Va dir que sabia que si fallava, fallaria a la llengua, que si fallava a la llengua, fallaria tot. Aquesta és la idea: que si falla la llengua, falla tot. No hem de permetre que falli mai la llengua.'

Agents de la policia espanyola a la incineradora de Sant Adrià de Besòs, l'octubre del 2017. ALBERT SALAMÉ

Queden al descobert les manipulacions i difamacions contra Trapero i els Mossos a la premsa espanyola

Tancs de Paper L'arxivament de la querella contra els Mossos per la documentació a la incineradora posa en evidència l'estratègia policíaca i mediàtica contra el cos

JOSEP CASULLERAS NUALART

El matí del 26 d'octubre de 2017, agents de la policia espanyola van interceptar un comboi dels Mossos d'Esquadra que anava a la incineradora de Sant Adrià de Besòs a destruir-hi documentació interna, un procediment rutinari. La policia espanyola no tenia cap autorització judicial. Hi va

haver uns moments de força tensió, durant els quals els agents espanyols van identificar els mossos i els van enregistrar en vídeo. Finalment, van aportar una ordre de la magistrada de l'Audiència espanyola Carmen Lamela, que és precisament la jutgessa que ha instruït la causa contra el major Josep Lluís Trapero i la cúpula dels Mossos per la seva gestió durant el referèndum. Avui, el titular del jutjat

La policia espanyola no tenia cap autorització judicial

22 de Barcelona ha arxivat la investigació contra els Mossos per aquell incident, en què se'ls va acusar d'espionatge polític. Diu el jutge que els Mossos van actuar dins la legalitat i que **tal com ho havien de fer**.

La policia espanyola va decomissar aquella documentació dels mossos i, des de la direcció, van anar filtrant amb comptagotes alguns dels suposats documents a diver-

Els papers que els Mossos volien cremar compliquen el futur de Traperó i Sánchez

Els documents recuperats a la incineradora provenen de la col·laboració de la policia catalana amb el procés

FERNANDO J. PÉREZ | ÓSCAR LÓPEZ-FONSECA

Madrid - 6 MAR 2018 - 13:49 CET

sos mitjans de comunicació. Això va servir per a farcir la branca mediàtica de l'ofensiva contra la direcció dels Mossos d'Esquadra que encapçalava Traperó. La policia feia una tria dels documents, l'enviava a Lamela i l'anava filtrant. D'aquesta manera, es van anar publicant notícies falses i difamatòries contra el cos de la policia catalana.

Per exemple, va servir per a construir aquest article publicat a El Confidencial: 'El govern va captar mossos com a espies en un pis franc després d'haver-ne recollit dades personals'. Una notícia que avui encara no ha estat rectificada per més **que es va demostrar que era falsa**.

Però no tan sols això. Hi ha molts titulars de mitjans que van fer servir les filtracions

Es van anar publicant notícies falses i difamatòries contra el cos de la policia catalana

interessades de la policia espanyola per atacar els Mossos. Com la notícia que el 21 de gener de l'any passat va publicar El Periódico: '**Els Mossos van intentar destruir l'alerta dels EUA sobre la Rambla**', signada pel director del diari, Enric Hernández. Ja aleshores, VilaWeb va demostrar que el document de què parlava El Periódico **no era pas autèntic**.

Un altre diari, El País, deia: '**Els papers que els Mossos volien cremar compliquen el futur de Traperó i Sánchez**'. La notícia deia coses com ara que 'els documents que els Mossos pretenien cremar contenien informació altament comprometedora per al cos' i agreujaven 'la situació judicial del seu anterior cap, Josep Lluís Traperó,

i dels dirigents de les entitats sobiranistes ANC i Òmnium, Jordi Sánchez i Jordi Cuixart'. I afegia: 'Els papers reforcen els indicis que ja hi havia de la col·laboració de la policia de la Generalitat amb l'independentisme i fan sortir a la llum una suposada trama d'espionatge.' Un any després, sobre aquesta qüestió, el jutge diu: 'Tota la informació s'ha obtingut amb mitjans legals, no hi ha cap intromissió en cap fitxer secret, no s'ha intervingut cap telèfon, no s'ha interceptat cap correspondència ni s'ha entrat a cap domicili.'

Més titulars. Aquest de La Razón, basant-se en una filtració feta a l'agència Efe: '**Els Mossos van intentar cremar arxius sobre seguiments a dirigents del PP**'.

Agents de la policia espanyola a la incineradora de Sant Adrià de Besòs, l'octubre del 2017. ALBERT SALAMÉ

En la mateixa línia, El Mundo publicava que **'els mossos que escortaven dirigents del PP i Ciutadans els espiaven per a la Generalitat.'**

També El Mundo: 'Els Mossos pretenien destruir proves de l'1-O que els incriminaven'. Aquest diari citava una font de la policia que deia que hi havia 'material molt sensible i clau', i que es podien 'apuntar comportaments delictius amb noms i cognoms tant de comandaments com d'agents dels Mossos'. I l'article conclouia que els documents corroboraven 'que hi va haver seguiments sense autorització judicial, cobertura de vigilàncies i fins i tot dades sobre intervencions telefòniques que estarien sota sospita'. Tot això, totes aquestes afirma-

cions, avui les ha desmentides el jutge que va assumir la querella que van presentar contra els Mossos una quinzena dels suposats afectats, entre els quals personalitats destacades vinculades a Ciutadans i a entitats unionistes.

D'aquelles caixes de documentació, suposadament, en va sortir de tot a la premsa espanyola. A Ok Diario van titular: **'Els Mossos van intentar destruir a la incineradora dues caixes amb documents sobre la casa reial'**.

A l'agència Europa Press, hi van filtrar una altra intoxicació: **'Els papers dels Mossos d'Esquadra revelen que fins i tot van captar informació al Marroc en un casament d'un amic de Mohamed VI'**.

Els Mossos van portar les caixes de documentació in-

La pregunta ara és a qui s'hauria de denunciar per haver fet públic i filtrat tot això

terna a incinerar, tal com mana el protocol. Però la policia espanyola les va intervenir, les va analitzar, les va fer arribar a la jutgessa Lamela perquè bastís una instrucció acusatòria contra Trapero i la cúpula dels Mossos, i a la premsa espanyola perquè difamés. I aquella documentació interna es va acabar fent pública de manera parcial, manipulada

i interessada. La pregunta ara és a qui s'hauria de denunciar per haver fet públic i filtrat tot això. De moment, el jutge del 22 no hi ha volgut entrar. I els titulars de la notícia de l'arxivament de la denúncia contra els Mossos no ocupen pas el mateix espai en tots aquests diaris que van ocupar els titulars acusatoris que hem repassat aquí. ■

Què pot fer caure Pedro Sánchez? Cinc respostes a la incògnita del pressupost

Congrés espanyol La posició d'ERC i el PDECat serà determinant en la votació dels comptes que divendres presentarà el govern espanyol

ODEI A.-ETXEARTE

Pedro Sánchez es juga l'estabilitat del govern espanyol a tot o res. Divendres el consell de ministres aprovarà el pressupost i l'enviarà al congrés perquè comencin a debatre'l. Si no té prou aliats per a evitar que li'n bloquin la tramitació, es podria precipitar el final de la legislatura. Els vots d'ERC, el PDECat i Compromís seran decisius. Creix la pressió sobre els partits independentistes i l'aritmètica és endimoniada.

Què li cal, a Pedro Sánchez?

El president espanyol ha de menester, almenys, un empat amb els partidaris de tombar el primer tràmit del pressupost. Primer de tot es votaran les esmenes de rebuig, no pas el projecte de llei dels comptes. És a dir, les propostes de retorn dels grups parlamentaris. Sánchez ha d'obtenir més vots en contra de les esmenes que no pas a favor –o, a tot estirar, un empat– perquè no reïxin i el pressupost es pugui tramitar. És molt difícil que el PSOE recompongui la majoria absoluta

de 180 diputats que va aplegar per fer fora Mariano Rajoy de la Moncloa, però l'aritmètica deixa obertes diverses possibilitats. Cs, el PP i els diputats coalitzats d'UPN i del Foro de Asturias tenen 169 vots; són els que van votar contra la moció de censura. Si 7 diputats més s'afegissin al retorn, ja tindrien majoria absoluta i el pressupost no es podria tramitar de cap manera. Dit d'una altra manera, si ERC o el PDECat presenten esmenes de rebuig, Sánchez cau.

Per tant, primer de tot Sánchez ha d'impedir que el bloc de rebuig creixi i, en acabat, aconseguir abstencions i vots aliats de la resta de grups parlamentaris i del grup mixt. Això vol dir que el PSOE ha de convèncer si més no una part de l'independentisme, Compromís i el PNB per a sortir-se'n. Sánchez podria superar el tràngol, per exemple, si els que volen blocar els comptes no creixen i aconsegueix que se sumin al bloc contra les esmenes que ja formen el PSOE i Podem els 4 diputats de Compromís, els 5 del PNB, els 9 d'ERC o els 8 del PDECat (i l'abstenció d'un dels dos partits independentistes). I

El president del govern espanyol, Pedro Sánchez. ACN

Els diputats d'ERC al congrés espanyol Joan Tardà i Gabriel Rufián. ACN

encara hauria de convèncer els dos diputats d'EH Bildu que no obstaculitzessin la votació. Com més precària sigui la majoria contrària al bloqueig, més decisiu pot ser qualsevol mínim moviment. L'aritmètica diu que el grau màxim d'empat és de 175 diputats, però perquè això passés s'haurien de repetir els blocs que van condicionar la governabilitat de Mariano Rajoy; i com que el PNB negocia amb qui governa, ara podria avalar Sánchez. Els empats a 175 van ser clau per a Rajoy. El 2017 va superar el primer tràngol parlamentari dels comptes així. L'any passat es preveia un altre empat a 175, però un error del diputat de Nueva Canarias va donar al PP la majoria absoluta per a tombar les esmenes a la totalitat en la primera votació. En el primer debat, amb un sol empat no

n'hi prou. S'ha de repetir en tres votacions consecutives i, a la tercera, les esmenes decauen i el pressupost es tramita. En qualsevol cas, al bloc que s'imposi li pot anar d'un vot i qualsevol error pot decantar la balança.

Què implicaria la divisió dels diputats del PDECat?

Si els vuit diputats del PDECat no votessin tots igual en la primera votació del pressupost, i per tant alguns vulnessin les decisions dels òrgans del partit, es podria arribar a produir el trencament que intenten evitar d'ençà de l'assemblea del juliol. El consell nacional del PDECat va aprovar amb el 95% dels vots d'oposar-se al pressupost de Pedro Sánchez si es manté la repressió. El debat intern al PDECat rau en si presenten esmena a la totalitat o no, el primer tràmit. La direcció

Els quatre diputats de Compromís no han decidit encara què faran en la primera votació

executiva no ho ha decidit encara, però manté que si no hi ha cap proposta, la presentarà, tal com va verbalitzar públicament David Bonvehí. En una entrevista a la SER, ahir hi afegia com a condició que es formés de manera imminent una taula de diàleg. ERC també la vol. Per a la decisió del PDECat, pot ser clau la reunió de l'executiva que faran dilluns a Waterloo amb Carles Puigdemont. El fet de presentar esmena a la totalitat o no és cabdal, encara que totes les propostes de rebuig

es votin conjuntament. Si no en presenten, formalment es votaran les esmenes del PP i Cs. Per tant, el cost polític de la votació canvia, encara que el resultat pràctic sigui idèntic. A ERC li passaria igual.

Què farà Compromís?

Els quatre diputats de Compromís no han decidit encara què faran en la primera votació. Compromís no es va integrar en el grup parlamentari de Podem i és al grup mixt, però alhora governa amb els socialistes i amb l'aval de Po-

Els diputats del PDECat al congrés espanyol Carles Campuzano i Míriam Nogueras. ACN

dem al País Valencià. Tot i que això fa pensar que s'afegiran al bloc pro-pressupost, Joan Baldoví marca perfil propi i pretén negociar igual com ho poden fer ERC o el PDECat.

A qui convé guanyar temps?

Si el pressupost espanyol es tramita, encara que els partits independentistes s'hi oposin en la votació final, Sánchez aconseguirà unes quantes setmanes de marge per a preparar l'escenari electoral que més li convé: el 26 de maig, la tardor o al març, són les dates amb què s'especula al PSOE. Si res no es mou, la proximitat de les eleccions territorials del maig i l'inici del judici als presos polítics, però, també complicarà la possibilitat de qualsevol concessió per al pacte, tant a Sánchez com als independentistes. Segons quan es faci la primera votació, la proximitat del judici també pot influir en els

El consell de ministres espanyol aprovarà divendres el pressupost encara que no tingui el suport necessari per a debatre'ls

costs i els beneficis polítics que en pugui extreure sobre tot l'independentisme. El fet és que el govern de Sánchez va sospesar de governar amb l'anterior pressupost prorrogat i introduir-hi modificacions, però el PSOE ha decidit de jugar-s'ho a tot o res. A més, Compromís no ha decidit encara què faran els

seus quatre diputats. Tampoc EH Bildu, que té dos escons al grup mixt. Bildu no vol unes eleccions anticipades a l'estat espanyol, però ja ha avisat que no donarà suport a Sánchez gratuïtament.

Què passaria si ERC i el PDECat votessin de manera diferent?

La decisió de deixar caure Sánchez o no té implicacions tàctiques evidents en l'independentisme, en un moment en què no hi ha un acord estratègic que els permeti d'afrontar els judicis ni la resta de legislatura. La qüestió és si els convé més o menys que caigui Sánchez, amb la possibilitat que el PP i Cs governin amb el suport de Vox, si l'ultradreta entra al congrés espanyol? És un debat de fons que, és clar, té implicacions clau també per a l'estabilitat del govern català. Per això el govern insisteix

en la necessitat que els dos partits comparteixin posició. A més, si l'independentisme facilita l'estabilitat a Sánchez, tindria reciprocitat al parlament, amb el pressupost català. La diferència en l'actuació dels uns i els altres per negociar els comptes és també evident. Mentre que Pere Aragonès actua amb cautela amb els comptes catalans per a garantir que els podran tramitar abans de presentar-los, Sánchez ha decidit de tirar pel dret.

El consell de ministres espanyol aprovarà divendres el pressupost encara que no tingui el suport necessari per a debatre'ls, amb una pressió directa sobre l'independentisme perquè accedeixi a mantenir-lo al govern com a mal menor en vista de l'ascens i la capacitat d'influència de la ultradreta, amb una amenaça persistent d'un nou 155 més dur que l'anterior. ■

La presidenta de Taiwan, Tsai Ing Wen, durant la conferència de premsa. EFE

Taiwan: l'estat independent que ara aspira a ser un país

Món El govern independentista prova d'allunyar-se de la pressió de la Xina remarcant les grans diferències entre totes dues societats

VICENT PARTAL

La presidenta de Taiwan, Tsai Ing Wen, ha descartat la unificació amb la República Popular de la Xina, com a resposta a les amenaces xineses d'envair el país. Ho ha dit en una publicació a Facebook que inclou una versió en català amb una senyera estelada. Demana suport internacional per a defensar la sobirania de l'illa i diu que no acceptaran la solució xinesa coneguda com 'un país i dos sistemes'.

La situació jurídica de Taiwan és excepcional dins la comunitat internacional. Taiwan és un estat independent, que té ple control del seu territori i un exèrcit potent, però que ara mateix només el reconeixen diplomàticament setze estats membres de les Nacions Unides i la Santa Seu. Tot i això, hi ha cinquanta-set estats més que mantenen representacions diplomàtiques no oficials a l'illa i 124 estats que tenen un acord d'exempció de visat que permet als seus nacionals de viatjar amb el passaport de Taiwan.

Ho ha dit en una publicació a Facebook que inclou una versió en català amb una senyera estelada

Però aquests reconeixements, i és això que fa excepcional la situació, no són per a Taiwan com a estat independent sinó per al govern de Taiwan com a govern legítim de tota la Xina. De fet, el nom oficial del país no és pas Taiwan sinó República de la Xina. Aquesta situació complicada té unes arrels històriques, i les generacions més joves, incloent-hi la presidenta Tsai Ing Wen, la volen superar tot proclamant Taiwan com a estat independent. D'alguna manera, es pot dir que Taiwan és un estat, però que encara aspira a ser un país.

Taiwan com a refugi del govern xinès

El 1949, el triomf del Partit Comunista en la guerra civil de la Xina va obligar el govern xinès, del Kuomintang, a refugiar-se a l'illa de Taiwan, que no va ser mai conquerida per les forces de Mao. Allà, va continuar existint la República de la Xina i s'hi va mantenir

l'enfrontament amb la nova República Popular de la Xina proclamada per Mao Zedong al continent. Milers de funcionaris xinesos es van desplaçar a Taiwan, cosa que va comportar un gran canvi demogràfic i lingüístic a l'illa, i des d'aquell moment, cadascun dels dos estats xinesos ha lluitat perquè el món els reconegui

com a únic govern i legítim de tota la Xina. En aquest sentit, Taiwan no pretenia de ser un estat independent de la Xina sinó ser-ne la representació legítima. Per la seua banda, la República Popular de la Xina també reclamava la sobirania sobre Taiwan, sense que cap dels dos estats pogués alterar de manera substancial la

balança. Ni la Xina podia conquerir Taiwan ni Taiwan podia controlar la Xina continental.

Cal tenir en compte que la continuïtat del règim del Kuomintang a Taiwan fou possible, principalment, gràcies a la intervenció dels Estats Units, que protegiren l'illa d'una invasió de la Xina continental, sobretot d'ençà

La victòria electoral dels independentistes de Tsai Ing Wen, el gener del 2016, ha accelerat el procés de diversificació de Taiwan. EFE

En el cas dels Jocs Olímpics, Taiwan hi participa, això sí, sense bandera nacional ni el nom oficial del país

de l'esclat de la guerra de Corea, on Mao donà suport a Corea del Nord.

A partir dels anys setanta, la batalla diplomàtica per veure quin dels dos estats representava la Xina es va anar decantant a favor de la Xina comunista, atès que molts països, començant pels Estats Units mateixos, van passar de reconèixer oficialment la República de la Xina com a representant de la Xina a reconèixer que la representació la tenia la República Popular. Taiwan, que fins aleshores ostentava la representació de tota la Xina a l'ONU i formava part del Consell de Seguretat, va veure com la cadira canviava de mans el 1971, quan va ser expulsat i el seu lloc el passà a ocupar el govern de la República Popular.

Des d'aleshores, la República Popular de la Xina no accepta de cap manera que la República de la Xina-Taiwan reba el tractament d'estat independent a escala internacional. Per això, qui vulga establir relacions diplomàtiques amb Pequín ha de trencar qualsevol relació amb Taipei. Pequín també fa servir la seua influència diplomàtica per a evitar que la República de la Xina pugui participar oficialment en esdeveniments mundials com ara els Jocs Olímpics o formar part d'organismes internacionals. Tanmateix, en el cas dels Jocs Olímpics, Taiwan hi participa, això sí, sense bandera nacional ni el nom oficial del país. A més, forma part d'organismes sectorials de les Nacions Unides i altres

organitzacions internacionals amb estatus d'observador. Però la situació no és tan clara com puga semblar. Els Estats Units, el Japó i Austràlia proporcionen un ampli suport militar i polític a Taiwan, encara que no el reconeguen oficialment.

Però legalment, la República Popular de la Xina encara té l'objectiu de reunificar la Xina, és a dir, de recuperar Taiwan i integrar-la dins el seu territori. Conscient que les dècades que han passat han portat a una separació important entre totes dues societats, la Xina ha proclamat com a política oficial la idea de 'un país i dos sistemes'. Això significa que dins el mateix país poden conviure dos sistemes diferents: el capitalista a Taiwan, Hong-Kong i Macau, i el comunista a la resta.

Per la seua banda, la República de la Xina-Taiwan reivindica en teoria la sobirania sobre tot el país, és a dir, també sobre les províncies continentals. Tanmateix, a la pràctica, no fa res per a assolir aquest objectiu, i de manera no oficial proposa d'admetre l'existència de dues Xines i, fins i tot, de dos països diferents: Taiwan i la Xina. Per aconseguir-ho, hauria de renunciar a la representació del conjunt de la Xina i proclamar la independència.

Per entendre la situació, es pot recórrer a una analogia amb la república espanyola. Al final de la guerra, l'any 1939, la república espanyola va provar de fortificar-se al Baix Vinalopó, entre Elda i Petrer, amb l'esperança que resistint en un territori petit i controlat, els estats europeus

El president xinès, Xi Jinping, ha amenaçat Taiwan. EFE

no reconeixien el règim de Franco sinó que mantindrien la república com a representació legítima de tot l'estat espanyol. Negrín pensava que la Segona Guerra Mundial esclataria aviat i que aleshores els aliats atacarien Franco, amb la qual cosa canviaria el balanç de forces. Això no va passar. Però si hagués passat, podríem trobar-nos avui que una part de la demarcació d'Alacant fos un estat independent de fet, que reclamaria ser el govern legítim de tot l'estat espanyol, malgrat controlar només una part molt petita del territori. Com a Taiwan, el debat acabaria evolucionant cap a la discussió si això tindria cap sentit o si seria millor separar-se. Si dos governs reclamen de ser els governs legítims d'un sol territori, la comunitat interna-

La República de la Xina-Taiwan reivindica en teoria la sobirania sobre tot el país, és a dir, també sobre les províncies continentals

cional es veu obligada a triar entre l'un i l'altre. En canvi, si es proclamen independents, els poden reconèixer tots dos.

Democràcia i prosperitat com a motors de la independència

En un principi, després d'haver-se instal·lat a Taiwan, la República de la Xina va continuar essent un sistema de partit únic, una dictadura dominada pel Kuomintang. Però el 1987, va evolucionar cap a la democràcia i el multipartidisme, de manera que Taiwan s'ha convertit en un dels països més dinàmics i oberts de la zona. També econòmicament. Avui, Taiwan és la setena economia asiàtica i la que fa vint-i-quatre al món.

Després de la mort del president Chiang Ching-kuo

(1988), el seu successor, Lee Teng-hui, va continuar el procés de democratització i de cessió del poder als nadius de Taiwan, que ja hi eren abans de l'arribada del govern xinès del Kuomintang, al final de la guerra. La democràcia va arribar el 1991, quan l'Antiga Assemblea Nacional, que estava formada per diputats perpetus que representaven totes les províncies continentals, fou dissolta i se'n convocà una de nova elegida lliurement, aquesta volta tan sols pels ciutadans de Taiwan. El 1994, també s'establí l'elecció popular pels taiwanesos del president de la República de la Xina. Al mateix temps, va començar un procés de recuperació de la identitat pròpia de Taiwan deixant de banda el discurs nacional xinès. Això ha implicat, per exemple, el

Tsa Ing Wen ha aprovat un programa ambiciós que inclou fer de l'anglès també llengua oficial i facilitar la nacionalització de ciutadans estrangers

Que Taiwan és una illa amb forts vincles amb la Xina però amb una personalitat pròpia que va més enllà i que integra múltiples realitats

reconeixement de les llengües autòctones parlades pels pobladors de l'illa abans de l'arribada del govern de la República de la Xina.

La victòria electoral dels independentistes de Tsai Ing Wen, el gener del 2016, ha accelerat el procés de diversificació de Taiwan, tot i que el seu Partit Progressista Democràtic ha rebut una important derrota en les darreres eleccions municipals i parlamentàries, a mans, precisament, dels partidaris de continuar considerant-se la Xina.

Tsa Ing Wen ha aprovat un programa ambiciós que inclou fer de l'anglès també llengua oficial i facilitar la nacionalització de ciutadans estrangers, amb l'aspiració que d'ací a pocs anys un 20% de la població de l'illa no siga ètnicament xinesa. També s'han liberalitzat molts aspectes de la vida: en principi, s'han autoritzat els matrimonis homosexuals, i es fomenta molt la llibertat de premsa. La voluntat és crear una societat tan antagònica amb la xinesa que la independència siga

inevitable. La repressió que ha començat a Hong-Kong aquests darrers mesos ha fet que molts occidentals i demòcrates d'Hong-Kong hagen començat a instal·lar-se a l'illa tot proclamant-la un refugi dels drets humans.

Segons la Resolució sobre el futur de Taiwan, de 1999, el Partit Popular Progressista (PPD), al poder, considera que l'anomenada 'República de la Xina (Taiwan)' és un país independent i sobirà format per Taiwan i les illes més petites que l'envolten, la sobirania del qual deriva només dels ciutadans de la República de la Xina que viuen a Taiwan –és a dir, que aplica el principi d'autodeterminació. El PPD considera que la independència de Taiwan és un fet que fa innecessària una declaració formal d'independència i rebutja l'anomenat 'principi d'una Xina' definit el 1992 per Taiwan com a base per a les relacions diplomàtiques oficials amb la Xina continental. Aquest principi reconeixia que existien

dos estats però que només hi havia una Xina.

El PPD va més enllà encara i argumenta que els esforços per a promoure una identitat nacional taiwanesa pretenen normalitzar-la. Una identitat que és barreja de diverses, inclosa la xinesa, i que va ser reprimida pel govern autoritari del Kuomintang, ara a l'oposició, des que va arribar a l'illa el 1949.

El paper del Japó i una rendició sota discussió

Els independentistes taiwanesos diuen que l'ocupació de l'illa pel govern xinès del Kuomintang no va ser legal. Entre 1895 i 1945, Taiwan no va formar part de la Xina sinó del Japó, després d'uns anys en què va ser independent, amb el nom de República de Formosa, i d'haver format part de l'imperi xinès.

El 17 d'agost de 1945, els Estats Units van obligar l'emperador del Japó a signar el document de rendició, pel qual el Japó renunciava oficialment al seu imperi i tornava els drets sobre les terres que havia conquerit

als diversos estats. Això va afectar una àmplia zona del Pacífic i l'Àsia. Taiwan va ser un dels territoris als quals va renunciar el Japó, però no es va especificar a favor de qui renunciava. El text exacte de l'article 2 del Tractat de San Francisco diu, simplement, que el Japó 'renuncia a qualsevol dret, títol i reclamació sobre Formosa i Pescadors' (els noms històrics de Taiwan i Penghu), però no n'indica cap estat successor.

Fins a l'arribada dels independentistes al poder, ni el govern de la República de la Xina ni el de la República Popular no acceptaven aquesta tesi, i tots dos posaven en relleu que la República de la Xina s'havia fet càrrec del govern de l'illa. L'actual govern i, en general, els independentistes insisteixen que el Tractat de San Francisco, com que no nomena cap successor, obre la porta al dret d'autodeterminació i reconeix una realitat plural. Que Taiwan és una illa amb forts vincles amb la Xina però amb una personalitat pròpia que va més enllà i que integra múltiples realitats. ■

Festes Sant Sebastià a Palma

Teatre "Amanda T" al TNC

Gastronomia Fires de l'oli

VilaWeb { Paper > 12-13/1/2019

**D.E.S.
C.O.N.N.E.C.T.A.**

ARTS ESCÈNIQUES
GASTRONOMIA / LLIBRES / MÚSICA
CULTURA POPULAR
CINEMA / ARTS VISUALS / MUSEUS
FIRES I MERCATS

Una desena de pobles de la comarca celebren
Sant Antoni amb grans fogueres i diables

COMENÇA LA RODA DE SANTANTONADES ALS PORTS

COMENÇA LA RODA DE SANTANTONADES DELS PORTS

Tradicions Una desena de pobles de la comarca celebren Sant Antoni amb grans fogueres i diables

Més enllà de la dramaturgia, l'element més destacat de la festa és la posada en escena. GENERALITAT

REDACCIÓ

La zona dels Ports és un dels indrets del país on la festa de Sant Antoni és més arrelada. Es fa en diversos pobles de la comarca i segueix un patró molt similar, amb imponents fogueres que cremen al bell mig de la plaça mentre un mena de dimonis molt particulars ballen al seu voltant. Tot i això, cada indret fa la seva versió de la Santantonada amb un seguit de singula-

ritats. La més destacada és la de Forcall, que es fa el cap de setmana vinent i compta amb la declaració de Bé d'Interès Cultural i de Festa d'Interès Turístic. Però als Ports, la roda de Sant Antoni és molt llarga, comprèn una desena de municipis, i acabarà el primer cap de setmana de febrer.

Les Santantonades són una de les festes més antigues de la comarca, amb un origen que es remunta a l'Edat Mitjana. En la majoria d'indrets, és la principal festa de l'hivern i té el foc

purificador com a element principal. S'hi representa la llegenda de Sant Antoni Abat, que explica que el diable el va temptar diverses vegades i al final, enfurismat perquè no cedia, va cremar la barraca on es trobava.

Però més enllà de la dramaturgia, l'element més destacat de la festa és la posada en escena. Per una banda, hi ha els dimonis, anomenats botargues, que tenen un origen incert i vesteixen de manera molt especial. I, per una altra, el moment més espectacular de la festa és l'escena final, quan es crema la foguera. És coneguda popularment com a 'barraca' perquè és muntada al voltant d'un arbre central i es revesteix amb brancatge verd.

També són molt populars altres elements de la festa, com ara l'elaboració de les coquetes, pastes típiques farcides amb confitura de cabell d'àngel; les representacions de la vida del sant; les benediccions d'animals i diversos balls i festes. A més, enguany els pobles dels Ports s'han unit per fer la promoció de Sant Antoni de manera conjunta. Aquest és el calendari de les Santantonades:

Vallibona: 26 de gener i 2 de febrer
La Pobla de Benifassà: Del 12 al 19 de gener
El Forcall: Del 19 al 21 de gener
Morella: Del 18 al 20 de gener
Villores: 19 de gener
Vilafranca: Del 13 al 20 de gener
La Mata: Del 25 al 28 de gener
Cinctorres: De l'1 al 3 de febrer

VINT-I-CINC ESPECTACLES EN ESPAIS POC CONVENCIONALS: LA PRINCIPAL NOVETAT DE LES FESTES DE SANT SEBASTIÀ

Festes Hi haurà vuit escenaris temàtics amb actuacions de Mishima, Celtas Cortos i Ombra, entre més

REDACCIÓ

Dansa, música folc, comèdia gestual i teatre formen part de 'Zona restringida', la principal novetat de les festes de Sant Sebastià, que distribuirà per Palma vint-i-cinc espectacles d'uns quinze minuts en espais poc convencionals. Una proposta que neix amb l'objectiu d'acostar la cultura als ciutadans i que descobrirà espais com ara el despatx del batlle, col·legis, el transport públic, equipaments municipals i, fins i tot, domicilis particulars. Les entrades són gratuïtes, però cal demanar-les amb antelació a la web.

Segons la regidora de Participació Ciutadana i Coordinació Territorial, Eva Frade, la iniciativa vol donar resposta a la reivindicació de portar més actes de les festes als barris. 'És una idea que uneix la nit d'espectacle teatral amb un format innovador', va destacar.

L'assessor musical de la revetlla de Sant Sebastià, Miquel Ferrer (de Rata Cultura Expandida), va explicar que a cada districte hi hauria un punt de trobada, on tocara el grup de música For Nickels & Dime, i allà, un guia els recolliria i els duria als espais on es farà cada obra.

Dissabte, el punt de trobada serà la plaça de santa Eulàlia; diumenge, la plaça dels Nins; el divendres 18, el casal de barri de Son Cotoner; el dia 20, el parc de can Simonet; i el 21, la plaça de la parròquia del Crist Rei.

L'encesa del fogueró. vw

Mishima i Celtas Cortos, entre els grups destacats

La revetlla començarà amb les tradicions d'arrel. Gegants, glossadors, ball de bot i el Drac de na Coca seran l'avantsala de l'encesa del fogueró a la plaça Major. Les activitats començaran a les 18.00, fins a les 20.30, quan hi haurà l'actuació de l'escola de ball Calabruix. Els seguiran el folc de Galivança, L'equilibriste, i Elkin Robinson.

La plaça de Joan Carles I serà dedicada al pop-rock. Hi tocaran els joves Go Cactus, el quartet Ombra, Mishima i el grup d'indie-rock Niños Mutantes. També hi haurà pop a la plaça d'Espanya. A les 21.30, la música començarà amb Bruno Sotos i continuarà amb els Celtas Cortos. Els seguiran Xriz i el punxa-discs Juan Campos, que farà sonar música dels anys setanta, vuitanta i noranta.

Esther López, Maria Bauçà i Josep Orfila — Neus, Carme i Lluís a la sèrie 'Mai neva a ciutat' — seran els encarregats de fer el pregó de Sant Sebastià dissabte a les dotze del migdia

DS 12/01 CENTRE - Pl. Santa Eulàlia
DG 13/01 ARENAL - Pl. dels Nins
DV 18/01 PONENT - C. Juan Gris 20
DG 20/01 NORD - Parc de Can Simonet
DL 21/01 LLEVANT - Pl. Parroquia del Crist Rei

FESTES DE SANT SEBASTIÀ 2019

ZONA RESTRINGIDA

ESPECTACLES ESCÈNICS
A ESPAIS NO CONVENCIONALS

Cartell de 'Zona restringida'. AP

A la plaça de la Reina, hi haurà flamenc i rumba. El cantautor José Antonio Parra Estrada, el Parra, començarà a les 20.30 i el seguiran Kiko Veneno, la jove Suu i la banda Zelisko. El carrer de Jacint Verdaguer serà l'espai de la música urbana amb Trigga, Brisa Fenoy, Babi Blackbull i la Phussyon live band, que estarà acompanyada pels audiovisuals de l'artista Alona Vinç.

La música swing i el rockabilly ompliran la plaça de l'Olivar amb els Hi Hats Swing i els ballarins Lindy Hop, la big band Glissando i el trio Black Cats. A la plaça de Cort començaran amb una jam session de One PAC & Fellows. El jazz continuarà amb Júlia Colom, Masé Jara Quintet i la Nayla Yenkis Group.

La plaça de la Feixina serà l'espai per als amants de la música electrònica. EMEA, nom artístic del jove productor

Miquel Alzanillas, començarà a les 21.00 i anirà seguit del grup Anímic, els Roñatrons i els punxa-discs Philantropic.

A banda, a la plaça d'Espanya hi haurà els escenaris de Los 40, amb actuacions com les de David Otero, Dani Fernández i Mark Dayle dissabte i el de la COPE, diumenge 20, amb Afters Suns, The Turners i La Mari i Javi Medina. El dissabte 26 de gener, Obeses, Elefentes i els punxa-discs Stevan Chaves i Biel Castell actuaran a la festa d'Europa FM.

Els actors de 'Mai neva a ciutat' faran el pregó

Esther López, Maria Bauçà i Josep Orfila — Neus, Carme i Lluís a la sèrie 'Mai neva a ciutat' — seran els encarregats de fer el pregó de Sant Sebastià dissabte a les dotze del migdia a la plaça de Cort. 'Una sèrie de ficció feta aquí, exportada a TV3

i a Filmin i que és un poema audiovisual de Palma que abraça des de la generació mil·lennista fins als nostàlgics. Crec que és una sèrie que ha generat vincle i sentiment i és això mateix que nosaltres volem que generin les festes', va dir el batlle, Antoni Noguera. 'És molt emocionant per nosaltres', explicava Esther López: 'Jo som de Palma i és un honor enorme i un gran reconeixement poder utilitzar la sèrie per a fer un pregó. Serà un poc punyent, un poc divertit i així com haurien de ser els pregons aprofitant els altaveus que ens dona l'ajuntament.'

Tot seguit, a les 12.45, començarà el pregó infantil càrrec de Caterina Valriu, amb el ball dels Capgrossos creat per l'Escola de Música i Danses de Mallorca i l'acompanyament musical de la batucada Nam Sobrats.

Malgrat que la idea de l'espectacle sorgeix d'una història real, tota l'obra és fabulada. ACN

'AMANDA T' IRROMP AL TNC PER DONAR VISIBILITAT A L'ASSETJAMENT ENTRE ELS ADOLESCENTS

Teatre L'obra és dirigida per Àlex Mañas i protagonitzada per Laia Manzanares

REDACCIÓ

L'obra *Amanda T*, dirigida i creada per Àlex Mañas, arriba avui al Teatre Nacional de Catalunya, amb l'actriu Laia Manzanares com a protagonista i posant sobre l'escenari l'assetjament entre els adolescents i, en especial, a les noies. L'espectacle, que es va estrenar a la Sala Àtrium el 2016, es basa en la història real d'Amanda Todd, una noia que es va suïcidar després d'haver-ho explicat i donar-ne les raons a les xarxes socials. Les qüestions que aborda l'obra són d'extrema actualitat i d'alt interès per al públic adolescent.

És per això que el TNC l'inclou dins el cicle 'Teatre per joves', impulsat amb la voluntat de 'recuperar aquest públic i aconseguir que s'acosti a aquest consum cultural', en paraules del coordinador de programació, Xavier Pujolràs.

Àlex Mañas va topar per casualitat amb la història de l'adolescent canadenc Amanda Todd. Arran d'una fotografia dels seus pits, va patir ciberassetjament per part d'un depredador i dels companys de classe, i es va acabar suïcidant. Tenia quinze anys. El cas va perseguir Mañas fins al punt que va decidir que havia d'explicar-lo: 'L'esperit d'explicar com una societat pot ser corresponsable d'un acte així ha estat la raó d'aprofundir

en aquesta història. Trobo una necessitat molt gran que es faci visible i que tots ens responsabilitzem una mica d'allò que fem malament perquè passin coses com aquesta.'

Malgrat que la idea de l'espectacle sorgeix d'una història real, tota l'obra és fabulada, tret d'un vídeo que s'hi projecta i que va ser penjat a internet per Amanda Todd explicant la seva història.

Una tercera versió de 'Amanda T' amb més profunditat i emoció

L'espectacle, que es podrà veure fins al 20 de gener, és una tercera versió diferent de la primera, que es va estrenar fa més de dos anys amb els actors

Una cosa interessant de l'espectacle és que 'no dóna respostes, sinó que planteja preguntes'

Laia Manzanares és la protagonista d' 'Amanda T'. ACN

Greta Fernández i Xavier Sáez. La segona versió es va representar a Madrid amb l'actor Isak Férriz substituint Xavier Sáez i ara presenten aquesta proposta amb força canvis, començant per l'actriu protagonista.

'L'entrada de la Laia Manzanares com a personatge protagonista ha canviat tota la perspectiva: el present que ella proposa en escena és diferent que el que teníem', ha emfatitzat Mañas. 'Hem mantingut l'esperit i la tesi, però crec que la profunditat, l'emoció i la ferida de la història que s'explica és més visible', ha afegit Mañas.

A cada funció d'aquesta reposició només hi ha dos actors a l'escenari: Laia Manzanares hi és sempre, inter-

pretant Amanda i altres papers, mentre que els actors Férriz i Sáez s'alternen en els diferents passis, assumint la majoria de personatges masculins de l'obra.

'Teatre incòmode però necessari'

Manzanares pensa que en aquest moment social és molt important donar visibilitat al cas de l'Amanda perquè 'només és la punteta de l'iceberg de tots els casos que hi ha de dones que pateixen abusos i assetjament'. L'actriu ha comparat el cas de l'Amanda amb una notícia publicada la setmana passada sobre un grup de nois d'entre 12 i 14 anys que havien agredit sexualment de manera reiterada una noia de 12 anys, aprofitant

que tenien una imatge d'ella despullada per amenaçar-la.

'Estem completament submergits en aquesta merda i trobo que és necessari que els adolescents puguin escoltar aquesta història, per sentir-hi empatia i veure fins a quin punt ells també són còmplices d'aquesta barbàrie', ha afegit l'actriu.

L'actor Xavi Sáez, que ha definit *Amanda T* com 'teatre incòmode però necessari', opina que una cosa interessant de l'espectacle és que 'no dóna respostes, sinó que planteja preguntes'. En aquesta línia, Mañas ha explicat que el teatre que li agrada fer és aquell que 'qüestiona i provoca i que tracta l'espectador d'una manera intel·ligent'.

'Madama Butterfly' ens explica una història d'amor incondicional protagonitzada per una jove geisha de Nagasaki. A. BOFILL

L'ÒPERA MÉS POPULAR DE PUCCINI, 'MADAMA BUTTERFLY', TORNA AL LICEU

Òpera Les sopranos Lianna Haroutounian i Ainhoa Arteta s'alternen en el rol de Cio-Cio-San

REDACCIÓ

Torna al Gran Teatre del Liceu l'òpera *Madama Butterfly*, la reeixida producció de Moshe Leiser i Patrice Caurier. La producció del Liceu i la Royal Opera House – Covent Garden ja va esdevenir un èxit el 2006 i el 2013 i ara torna sota la batuta del mestre Giampaolo Bisanti i amb la reposició de Gilles Rico. Dues sopranos de renom internacional s'alternaran en el paper protagonista. D'una banda, l'aclamada soprano armènia Lianna Haroutounian, que debuta al Liceu. D'una altra, Ainhoa Arteta, que s'estrena en el rol de Cio-Cio-San. Els tenors Jorge de León i Rame Lahaj, que també debuta al Liceu, encarnaran el tinent nord-americà Pinkerton que acaba trencant el cor de la geisha.

Madama Butterfly ens explica una història d'amor incondicional protagonitzada per una jove geisha de Nagasaki que és repudiada per la seva família quan es casa amb el tinent nord-ame-

Giacomo Puccini és, probablement, un dels compositors més populars de la història. A. BOFILL

Un minimalisme inspirat en els espais escènics centenaris del teatre nipó que permeten de cedir el centre de la posada en escena a la tragèdia de Butterfly

ricà Pinkerton. Després de tot això, el marit l'abandona. Quan l'oficial retorna casat amb una dona occidental, reclama el fill que Cio-Cio-San ha tingut en la seva absència, cosa que trencarà el cor de la protagonista i la conduirà al suïcidi.

Després de l'èxit absolut en les dues anteriors visites al Liceu, aquesta reposició torna amb una proposta teatral que destaca per l'elegància i la senzillesa típiques de l'estètica japonesa. Un minimalisme inspirat en els espais escènics centenaris del teatre nipó que permeten de cedir el centre de la posada en escena a la tragèdia de Butterfly. El vestuari d'Agostino Cavalca i la il·lumi-

nació de Christophe Forey treballen en consonància per dotar aquest muntatge d'un espai poètic ple de bellesa i petits detalls.

Giacomo Puccini és, probablement, un dels compositors més populars de la història, un gran músic que sabia com commoure l'espectador. A *Madama Butterfly* n'hi ha molts exemples. Com ara, el duet entre Pinkerton i Cio-Cio-San durant la nit de noces, 'Vine la serà'; i el legendari cor a boca tancada, que potencia l'agònica espera de la geisha pel seu estimat. És precisament en aquesta llarga espera que la soprano entona l'ària més emblemàtica de l'òpera de Puccini, 'Un bel di vendremo'.

Tot i que avui és una de les seves òperes més populars i representades arreu, Puccini va viure un dels fracassos més estrepitosos quan *Madama Butterfly* es va estrenar a La Scala de Milà el 17 de febrer de 1904. Les revisions que, posteriorment, va fer el compositor italià la varen convertir en una de les òperes més reconegudes del repertori. Curiosament, a Barcelona, *Madama Butterfly* no es va estrenar al Liceu sinó al Teatre del Bosc de Gràcia, el 2 d'agost de 1907. Les primeres funcions al Liceu van ser el 10 de desembre de 1909 i, la darrera, el 29 de juliol de 2013. Al teatre de la Rambla s'ha representat un total de 178 vegades.

CINC FIRES D'OLI D'OLIVA VERGE EXTRA PER AL MES DE GENER

Fires Les cinc denominacions d'origen protegides que hi ha al Principat fan fires i festes

REDACCIÓ

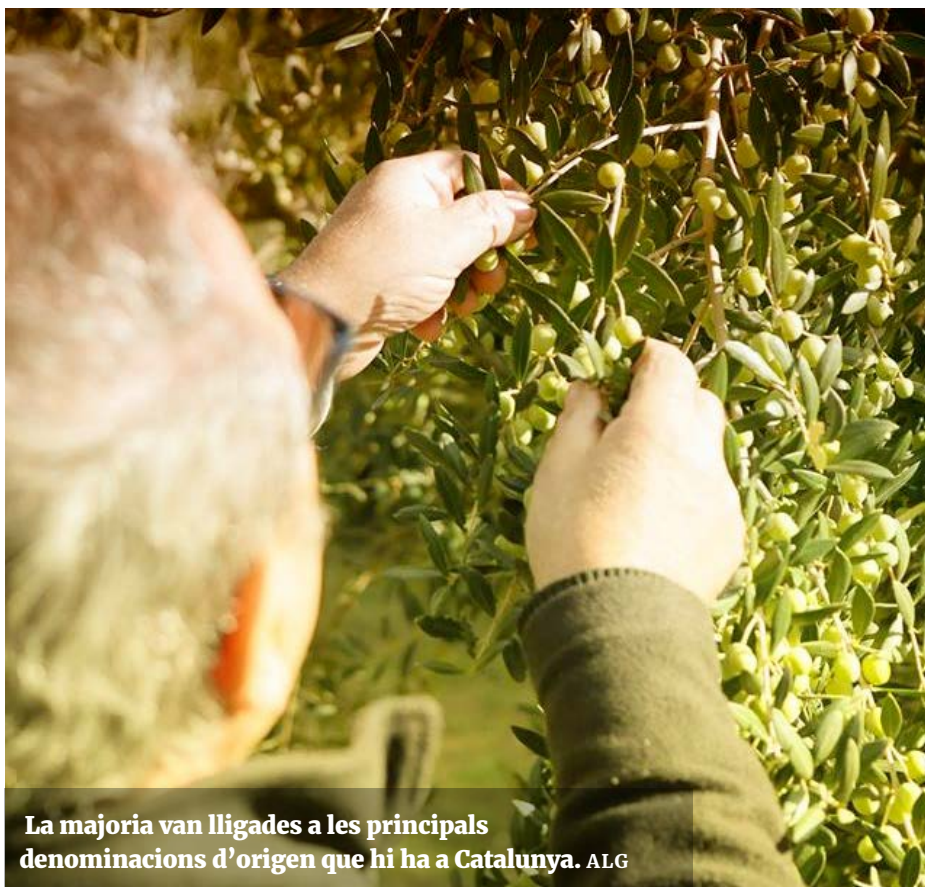
Amb l'arribada del primer fred, a la majoria d'indrets del país ja es pot fer la collita de l'oliva. I això vol dir que passades les festes de Nadal, molts olis ja són a punt per a consumir. Per això, durant el mes de gener proliferen les fires de l'oli. La majoria van lligades a les principals denominacions d'origen que hi ha a Catalunya, com ara les Garrigues, Siurana, l'Empordà i Terra Alta. A més, l'oferta d'aquestes fires se sol completar amb activitats de tota mena, que van de tastos guiats a visites a les oliveres, passant per maridatges amb vins, col·loquis i concursos.

Tot seguit, us en detallem cinc:

Festa de l'Oli. Granyena de les Garrigues (les Garrigues). 13 de gener. L'oli de la cooperativa del poble s'obté només d'olives de la varietat arbequina i presenta dues gammes d'oli: el verge extra i el verge extra ecològic.

Fira de l'Oli Qualitat Verge Extra. Les Borges Blanques (les Garrigues). 18, 19 i 20 de gener. Aquesta és la fira més important que fa la denominació d'origen protegida de les Garrigues i aplega a més de trenta productors. Completa l'oferta amb un ventall molt ampli d'activitats: demostracions de cuina de la mà de reputats xefs, degustacions, concerts...

Fira de l'Oli i l'Olivera. Espolla (Alt Empordà). 18, 19 i 20 de gener. Diuen que els olis de la zona de l'Empordà són els

La majoria van lligades a les principals denominacions d'origen que hi ha a Catalunya. ALG

més aromàtics que es fan i aquest poble del nord del país n'és la capital. Per això programa tres dies amb tot d'actes al voltant de l'oli, l'olivera i altres productes de la terra, com ara el vi.

Fira Intercomarcal de l'Oli. Móra la Nova (Ribera d'Ebre). 27 i 28 de gener. La principal característica d'aquesta fira és que aplega les dues denominacions que hi ha a banda i banda del riu Ebre: la de Siurana i la de la Terra Alta. Per això, el pavelló comercial de la localitat

s'omple d'almàsseres provinents de la Ribera d'Ebre, el Priorat i la Terra Alta.

Festa de l'Oli. L'Espluga de Francolí (Conca de Barberà). 26 i 27 de gener. L'oli és el protagonista d'aquesta fira multisectorial, on també es poden trobar tota mena de productes de proximitat. L'acte central és un gran esmorzar comunitari on es degusten les millors varietats de l'oli de la zona, que pertanyen a la prestigiosa DOP Siurana.

Christian Bale és Dick Cheney a 'Vice'. ACN

'VICE', EL FILM SOBRE EL VICE-PRESIDENT DE BUSH, ARRIBA ALS CINEMES

L'actor Christian Bale protagonitza *Vice* i es posa a la pell de Dick Cheney, vice-president dels Estats Units durant el mandat de George W. Bush, un paper pel qual ha estat guardonat amb el Globus d'Or al millor actor de comèdia. Aquesta és una de les estrenes destacades de la setmana, juntament amb el thriller fantàstic *Border*, dirigit per Ali Abbasi, guanyador de la secció 'Un certain Regard' del Festival de Canes 2018.

Vice

Direcció: Adam McKay. Gènere: Tragi-comèdia.

Dick Cheney a arribar a ser considerat el vice-president amb més poder de la història dels Estats Units, amb una gran influència en les decisions de George W. Bush i un dels màxims impulsors de la Guerra de l'Irac.

Border

Direcció: Ali Abbasi. Gènere: Fantàstic.

Tina, interpretada per Eva Melander, és una agent de duanes reconeguda per la seva eficiència i el seu extraordinari olfacte. Al film *Border*, les habilitats de la protagonista per ensumar la culpabilitat dels individus es posen en dubte per primera vegada quan passa pel seu costat un home aparentment sospitos anomenat Vore, interpretat per Eero Milonoff.

Todos los caminos

Direcció: Paola García. Gènere: Documentari.

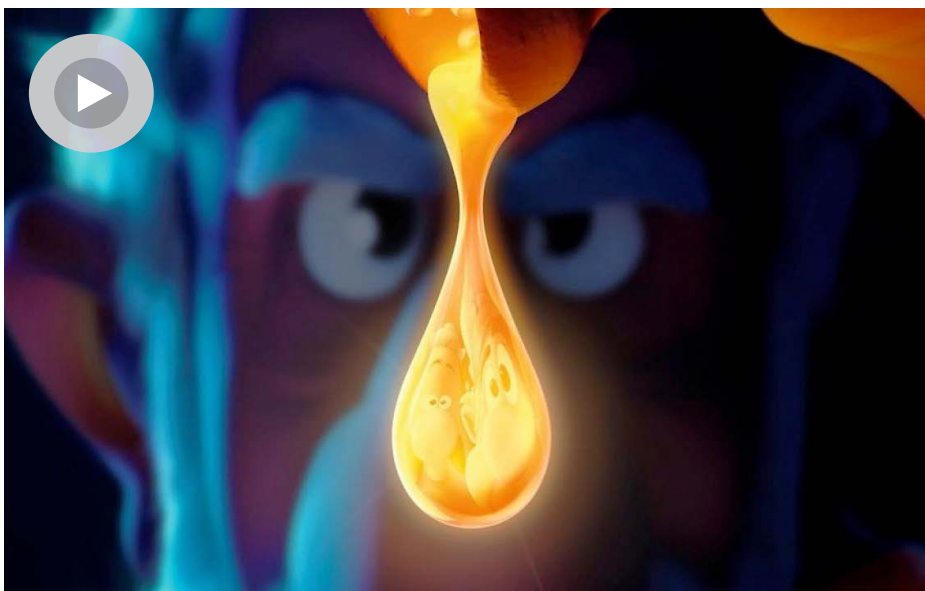
Dani Rovira viatja de Barcelona a Roma en bici per fer conèixer la Síndrome de Rett, una malaltia estranya que actualment no té cura, raó per la qual la investigació és clau. Després d'onze dies de viatge, el grup arribarà al Vaticà, on intentaran donar visibilitat a la malaltia amb l'ajuda del papa Francesc.

Astérix: Le secret de la potion magique

Direcció: Alexandre Astier, Louis Cliché. Gènere: Animació – Aventures.

El film se centra en el secret més ben guardat de tota la Gàl·lia, la recepta de la poció màgica de Panoràmix, amb la qual els personatges de la sèrie de còmics 'Astérix el gal' adquireixen una força sobrenatural. El druida Panoràmix cau recollint vesc, i això el fa reflexionar i decidir que ha arribat l'hora d'assegurar el futur del seu poble. Acompanyat per l'Astérix i l'Obèlix, s'endinsa en la recerca per tota la Gàl·lia d'un talentós i savi druida a qui pugui transmetre el secret de la poció.

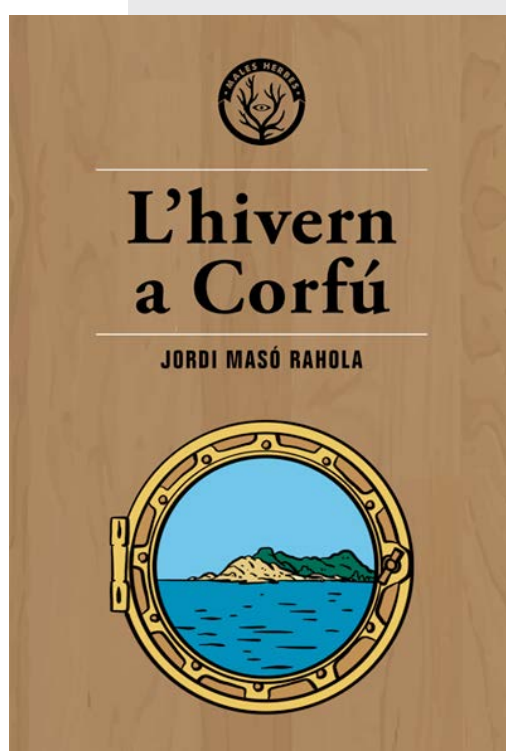
Una novel·la fresca i brillant, que, a partir d'un petit misteri, construeix un bestiari de personatges estrafolaris, alguns dels quals es troben més enllà de la 'normalitat'

Ricard Planas

'L'HIVERN A CORFÚ' DE JORDI MASÓ RAHOLA

Fragment de la nova novel·la d'aquest escriptor celebrat pels relats de 'La biblioteca fantasma', editat per Males Herbes

COBERTA DEL LLIBRE
'L'HIVERN A CORFÚ', PUBLICAT
PER L'EDITORIAL MALES HERBES

REDACCIÓ

Després de diversos volums de contes –el darrer dels quals, *La biblioteca fantasma* (Males Herbes, 2018), ha estat elogiat per la crítica–, el pianista i escriptor Jordi Masó Rahola (Granollers, 1967) continua la trajectòria literària amb la novel·la *L'hivern a Corfú*. Publicada també per Males Herbes, la nova obra és una història plena d'humor i també de personatges extravagants, que coincideixen en un creuer per la Mediterrània.

El llibre arribarà a les llibreries la setmana vinent. Us n'ofereim **un fragment**.

L'editor de Males Herbes, Ricard Planas, destaca de la novel·la:

«*L'hivern a Corfú* és tot un salt endavant en la carrera sempre ascendent d'en Jordi Masó Rahola. Una novel·la fresca i brillant, que, a partir d'un petit misteri, construeix un bestiari de personatges estrafolaris, alguns dels quals es troben més enllà de la 'normalitat'. En aquest cas, l'enginy d'en Masó Rahola es posa al servei d'una colla de facècies que ens situen davant d'un mirall. Aquí l'escriptor desenvolupa totes les virtuts que ja va demostrar amb *Polpa* i *La biblioteca fantasma*: un sentit de l'humor que no perd les formes elegants tot i tractar situacions sovint grotesques, i un pols narratiu que ens atrapa des de la primera plana.

El protagonista de *L'hivern a Corfú* no és un altre que l'home modern, gris i presoner de les seves pròpies rutines, que ha de reaccionar quan es troba enmig d'una situació inversemblant. Un personatge memorable, tractat amb tendresa, que transitarà per un zoològic humà sense acabar de comprendre gaire bé el seu entorn. El creuer no deixa de ser un microcosmos que es regeix per unes lleis pròpies, i no són les mateixes que valen per al món exterior. Es tracta d'una concepció del fantàstic única i intel·ligent que, n'estem segurs, atraparà els lectors entusiasmats amb els relats dels anteriors llibres de l'autor i alhora li guanyarà un públic nou, que caurà rendit davant la hipnosi burlesca d'un escriptor que creix any rere any, llibre darrere llibre.»

ESTOFAT DE VEDELLA AMB PATATES I BOLETS

Un plat calent per a afrontar el fred que ja ha arribat

Ingredients

(per a 4 persones)

- 650 g de carn de vedella tallada a trossos
- 1 ceba grossa
- 2 tomàquets
- 2 grans d'all
- 800 g de patates
- un grapat de bolets variats secs
- mig got de vi ranci
- pebre negre, sal i pebre vermell
- un bouquet d'herbes aromàtiques
- aigua o brou

NEUS CUSCÓ

En una cassola posem un raig d'oli i sofregim la carn salpebrada a foc fort per segellar-la. Posem els alls tallats a trossets, la ceba tallada petita. Abaixem el foc i quan la ceba es torni transparent, posem els tomàquets ratllats. Quan comencin a sofregir-se, afegim el vi ranci i el bouquet d'herbes. Deixem que l'estofat bulli una mitja hora a foc mitjà.

Mentrestant, tindrem els bolets en remull amb aigua tèbia.

Quan la carn comenci a ser tova, hi afegim les patates, els bolets hidratats i ho cobrim tot amb aigua o brou. És el moment de posar-hi una cullerada petita de pebre vermell i rectificar de sal. Hi podem posar una mica de l'aigua d'hidratar els bolets. I si cal, hi afegim miquetes d'aigua. Quan les patates són cuites, ja podem tancar el foc. ■

El vice-president de la Comissió Europea critica el PP pel pacte amb Vox a Andalusia

El parlament de Macedònia aprova un nou nom per al país: República de Macedònia del Nord

Quim Torra farà una conferència a l'Institut Martin Luther King de Stanford

Últims actes a les presons abans del trasllat dels presos polítics a Madrid

CaixaBank vol desfer-se d'El Periódico però impedir que el compri Jaume Roures